

III. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията

С оглед спазване на принципите на консултативност и прозрачност, залегнали в европейската правна рамка и разпоредбите на националното законодателство, след определянето на съответния пазар и извършването на анализа и оценката му, КРС поставя на обществено обсъждане своя проект на решение, с което се определя съответния пазар, анализира се и се оценява дали е налице ефективна конкуренция и, при липса на такава, се определя предприятие със значително въздействие върху съответния пазар като му се налагат, продължават, изменят или отменят специфични задължения.

Наред с посоченото, Рамковата директива определя, че при извършване на анализи на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги НРО следва да работят в тясна връзка със съответните органи по защита на конкуренцията на национално ниво. Целта е създаване на условия за ефективно взаимодействие и координация при осъществяване на законово определените правомощия на органите, както и за единното и непротиворечиво приложение на националното и европейско право в областта на електронните съобщения и конкуренцията. В тази връзка, в рамките на общественото обсъждане проектът на решение се предоставя за становище на КЗК.

След приключване на процедурата по обществено обсъждане и съгласуване с КЗК, КРС изпраща на ЕК и на регулаторните органи на държавите-членки на ЕС проекта на решение, който включва определянето на съответен пазар и неговия анализ и оценка. В случай, че в законоустановения срок не постъпят предложения от ЕК и регулаторните органи на държавите-членки на ЕС, регулаторът приема проекта на решение. В случай, че постъпят предложения от ЕК и регулаторните органи на държавите-членки, КРС ги отразява в проекта на решение преди окончателното му одобряване, като уведомява за това ЕК. Процедурата по взаимодействие и консултации с ЕК и НРО на държавите-членки на ЕС е уредена в Глава Четвърта, Раздел IV от ЗЕС.

Проведено обществено обсъждане със заинтересованите предприятия и съгласуване с КЗК

В съответствие с изискването на чл. 151, ал. 2 от ЗЕС КРС, със свое Решение № 2364 от 03.12.2008 г., откри процедура по обществено обсъждане на Проект на решение за определяне на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро като съответни пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения.

В рамките на общественото обсъждане постъпиха становища от „Мобилтел“ ЕАД, „Космо България Мобайл“ ЕАД, „Българска телекомуникационна компания“ АД („БТК“ АД), Сдружение за електронни комуникации (СЕК). Изготвеният Проект е съгласуван и от КЗК.

Постъпилите становища от предприятията в цялост са в Приложение към анализа, тъй като са част от процедурата по приемане на окончателния текст на анализа.

В настоящото изложение КРС е обединила становищата, изразени в рамките на общественото обсъждане, според засегнатите въпроси и съответните части на анализа, които се отнасят, като е изразила общата си позиция по тях. В случаите, когато конкретни въпроси са засягани на няколко места в становището на дадена заинтересована страна или са предмет на дълго изложение, КРС е обединила или резюмирала бележките по съответния въпрос и е представила цялостното си виждане по изложените аргументи. В случаите, когато е било възможно, КРС е посочила и конкретното място от становището, където е направена забележката и са представени аргументи на заинтересованата страна.

Становището на КЗК е отразено след становищата на заинтересованите страни.

A. Общи бележки по Проекта:

1. В рамките на общественото обсъждане е постъпила забележка от СЕК относно липса на анализ на пазара за достъп до каналната мрежа (стр. 2-5 от становището). Според сдружението подобен пропуск създава риск един стратегически важен пазар да остане изобщо извън сферата на правна регулация от страна на КРС. Достъпът до каналната мрежа и до съоръжения и кули се явяват като алтернатива на невъзможността да се ползва необвързан достъп до абонатната линия и е част от пазара на физически

достъп, защото неприемливите ценови и неценови параметри на последния са довели до инвестиции в собствени мрежи и необходимост от достъп до каналната мрежа и до съоръжения и кули за тяхното изграждане.

СЕК предоставя анализ на правната уредба на достъпа до канална мрежа съобразно ЗД (отм.) и наличието към настоящия момент на специфично задължение, по отношение на „БТК“ АД, за предоставяне съвместно ползване на помещения и съоръжения. Това задължение за „БТК“ АД, съгласно разпоредбата на § 7 от ПЗР на ЗЕС, се запазва до влизане в сила на решенията на КРС, с които се налагат специфични задължения на предприятия, определени за такива със значително въздействие върху съответния пазар по реда на ЗЕС. Следователно, според СЕК, самият ЗЕС предполага, че в определен момент по реда на ЗЕС трябва да се направи анализ на пазара на съвместно ползване, и дотогава важат наложените задължения по ЗД (отм.).

Наред с посоченото, СЕК обръща внимание на значението, което има достъпът до каналната мрежа на „БТК“ АД, както и достъпът до съоръжения и кули за изграждане на мрежите от ново поколение (Next Generation Networks/NGNs), съответно установяването и конкурентното развитие на пазарите на предлаганите чрез тях услуги.

СЕК анализира и съществуващи проблеми при реализирането на този тип достъп – недобра поддръжка на каналната мрежа на „БТК“ АД, чести откази на направените от конкуренти искания за достъп до нея и спорове относно цените.

СЕК предлага пазара за достъп до каналната мрежа и достъпът до съоръженията и кулите да се определи и анализира като част от пазара на предоставяне на (физически) достъп до мрежова инфраструктура (включително напълно необвързан и споделен достъп) – пазар 4 от Препоръката на ЕК от 2007 г., като навежда мотиви в подкрепа на това предложение.

В тази връзка СЕК предлага и определяне на „БТК“ АД като предприятие със значително въздействие върху пазара и съответно налагане на пакет от мерки.

Становище на КРС

КРС приема принципно направеното предложение. В рамките на настоящия анализ е разгледано предоставянето на достъп до пасивната (физическата) инфраструктура и са посочени резултатите от анализа.

2. В рамките на общественото обсъждане е постъпило и становище от страна на „Мобилтел“ ЕАД по отношение на достъпа до канали, кули и съоръжения (стр. 2-4 от становището). От страна на предприятието се сочи, че в проекта на пазарен анализ липсва цялостно изследване на пазара на достъп до каналната мрежа на предприятието със значително въздействие върху пазара, както и на възможностите му за предоставяне на съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване. Дружеството посочва както настоящите задължения на „БТК“ АД, включително и факта, че цените, по които „БТК“ АД предоставя на обществените оператори услугата съвместно ползване, подлежат на регулиране, така и ревизираната през 2007 г. Препоръка на ЕК за съответните пазари на продукти и услуги, подлежащи на ex ante регулиране, както и факта, че достъпът до сгради, канали, шахти, кули, мачти и стълбове се включва в легалната дефиниция на достъп съгласно ЗЕС. В този смисъл предложението на предприятието е за включване в анализа на пазара за предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение анализ и оценка на възможностите на „БТК“ АД да предоставя съвместно разполагане и други форми на съвместно разполагане, включително да наложи съответни задължения за достъп на „БТК“ АД, които се отнасят до цялата мрежова инфраструктура на дружеството, а не само по отношение на съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване за целите на предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия.

Становище на КРС

КРС приема принципно направеното предложение. В рамките на настоящия анализ е включено предоставянето на достъп до пасивната (физическата) инфраструктура.

Б. По отношение състоянието на пазара на пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет в България

1. В своето Становище „БТК“ АД възражава, че КРС се позовава на непълни и неточни данни в Проекта на анализ, като посочва изрично, че това „би могло и е довело до

неправилно дефиниране на обхвата на пазара – продуктов и географски, което от своя страна опорочава направените изводи и наложените въз основа на тях мерки”. Предприятието не приема обосновката на КРС по този въпрос като основателна и счита, че „подобен подход при извършване на анализ и налагане на ограничителни мерки, които директно засягат правната сфера на предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги е неправилен и не е съобразен с приложимото законодателство”. (Становище на „БТК” АД, Раздел I, т. 1, стр. 2)

Становище на КРС

КРС не приема бележката. КРС счита, че липсата на детайлна информация за състоянието на пазара на дребно е продиктувана от обективната невъзможност на регулатора да събере необходимата информация за лицата, осъществяващи неправомерно електронно съобщителна дейност. Наред с посоченото, промяната в разпределението на пазарните дялове на предприятията на пазара на дребно не би променило обоснованите изводи за определяне на съответния продуктов и географския пазар на едро.

2. „Космо България Мобайл” ЕАД посочва, че „във фиг. 12 на Анализа относно разпределението на абонатите по вид технология не е включен мобилния Интернет”, както и че липсва информация за структурата на приходите по вид технология, което се отразява на направените в Проекта на анализ заключения. (Становище на „Космо България Мобайл” ЕАД, стр. 2)

Становище на КРС

Посочената в становището на „Космо България Мобайл” ЕАД сума на приходите от предоставяне на услуги за пренос на данни и достъп до Интернет от мобилните предприятия за 2007 г. е неточна и многократно завишена в сравнение с реалната им стойност. Сумата на приходите от пренос на данни и достъп до Интернет (**теснолентов и широколентов**) за 2007 г., предоставена от мобилните предприятия, възлиза на 11,9 млн. лв. Тъй като, от една страна, КРС счита че по-голяма част от потребителите на мобилни услуги използват теснолентов достъп до Интернет и от друга страна в цитираната фиг. 17 от документа са представени само приходите от некомутируем достъп до Интернет, то регулаторът е на мнение, че не е коректно в общата сума на приходите от некомутируем достъп да се включват общите приходи от мобилен достъп до Интернет.

Услуги за достъп до Интернет имат възможност да използват не само тези потребители, които са заплатили в месечния си абонамент определен обем от данни и които реално могат да бъдат отчетени като абонати на мобилен Интернет, но и всички други потребители на мобилни услуги, заплащайки допълнително обема Интернет трафик, които са генерирали. Поради тази причина, КРС ще представи, в допълнение, данни за броя на **потребителите** на услуги по пренос на данни и достъп до Интернет чрез мобилни наземни мрежи, но счита, че е недопустимо упоменатите да бъдат съпоставяни с броя **абонати**, представени на фиг. 12 от документа.

В заключение, КРС приема частично направената забележка и е допълнила в документа на анализа, **по подходящ начин**, информацията от мобилните предприятия относно предлаганите услуги за пренос на данни и достъп до Интернет.

3. В становището си „Космо България Мобайл” ЕАД обръща внимание върху проучването Development of broadband Access in Europe направено по поръчка на Европейската комисия, „където по отношение на България е посочено, че поради отсъствие на информация, получена от оператори, са използвани оценки на трети страни. Безспорно липсата на информация, в т. ч. и на такава, предоставена от КРС в един подобен документ е изненадващо още повече съпоставено с представената на фиг. 16 от Анализа прогноза за броя на абонатите за широколентов достъп до Интернет в България”. Предприятието обръща внимание и на факта, че в контекста на проучването, цитирано по-горе, графиките на фиг. 16 от Проекта на анализ се явяват силно дискуссионни и че изглежда „странно, предвиденото експлозивно нарастване на DSL абонатите едновременно със запазването на броя на абонатите, например за LAN достъпа за 6 годишен период, при положение че цените на услугите са съпоставими, а скоростите при LAN мрежите са многократно по-високи. Известно е, че скоростите при DSL достъпа изчерпват техническите възможности на съществуващата абонатна мрежа, а подмяната ѝ с оптична изисква сериозни инвестиции”. (Становище на „Космо България Мобайл” ЕАД, стр. 3).

Становище на КРС

Искане за предоставяне на информация във връзка с проучването „Development of broadband access in Europe”, направено по поръчка на ЕК, не е постъпвало в КРС. В документа „Methodological report 2008 Survey, data as of 31 December 2007”, използван като база за изготвяне на проучването, е посочено, че такава се набира директно от операторите. От друга страна, представената на фиг. 16 официална **прогноза** за броя на абонатите на ширококоловен достъп до Интернет до 2013 г. е направена от „Pyramid Research” въз основа на данни за предходните години, а не от регулатора.

Поради тези причини, КРС не приема направената от „Космо България Мобайл” ЕАД забележка.

4. В своето Становище „БТК” АД поддържа теза, която оспорва позицията на КРС изложена в Проекта на анализ по отношение състоянието на пазара за пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет в България. Историческото предприятие обобщава, че пазарът на дребно на ширококоловен достъп до Интернет се характеризира със силна конкурентна среда, която е резултат от безпроблемното първоначално навлизане на пазара на кабелните и LAN мрежи, особено в по-големите градове на страната и силни затруднения за навлизане на xDSL технологиите в него. В подкрепа на официалното си твърдение „БТК” АД акцентира върху няколко момента, изхождайки от факта, че в Проекта на анализ КРС не проследява хронологично развитието на пазара на ширококоловни услуги:

- в Проекта на анализ не е проучено в детайли технологичното развитие на пазара на ширококоловен достъп до Интернет. „БТК” АД обръща внимание на разликата в процентния дял на пазара на xDSL услугите в ЕС и България, която според предприятието води до извода, че е налице силно конкурентна среда у нас за предоставянето на xDSL достъп, в сравнение със страните от ЕС, като преобладаващият интерес на крайните потребители е към кабелните и LAN мрежите;
- в Проекта на анализ не е отделено достатъчно внимание на географското разпределение на пазара на ширококоловен достъп до Интернет. Според „БТК” АД съществена характеристика на пазара у нас е силното географско фрагментиране на пазара. Данни от цитирани извадки на проучвания на Synovate Omnibus Survey и на „Маркет тест” за периода 2006 - 2008 г. дават основание на „БТК” АД да счита, че е налице съществена разлика в пазарната среда на големите градове в сравнение с по-слабо населените райони;
- Според „БТК” АД все по-големият пазарен дял на дребно на алтернативните предприятия на определени географски пазари на ширококоловен достъп до Интернет и бързата възвращаемост на инвестициите им водят до все по-голяма популателна способност и възможност да реализират икономии от мащаба. В такава пазарна среда „БТК” АД се възприема като предприятие, което е в позиция на непрекъснато растяща зависимост от конкуренти, доставчици и потребители.

(Становище на „БТК” АД, Раздел I, т. 1, стр. 2; т. 2.1, стр. 3 и стр. 12; т. 2.2, стр. 5; т. 3, стр. 7).

Становище на КРС

КРС приема, че на пазара на дребно на пренос на данни и услуги за достъп до Интернет в България е налице конкуренция между различните технологии и видове достъп до Интернет, като това се потвърждава и от представяната до този момент информация за този сегмент от пазара на електронни съобщения в годишните доклади (2005 – 2007 г.) на регулатора. От друга страна, отчитайки характеристиките **на вече съществуващата** мрежа на „БТК” АД, КРС не е съгласна с направените от историческото предприятие изводи, че е налице безпроблемно първоначално навлизане на пазара от страна на предприятията, предоставящи кабелен достъп (чрез кабелен модем или LAN), за разлика от xDSL достъпа. По отношение твърдението за засилващата се популателна способност на алтернативните предприятия, в анализа в раздела за определяне на предприятие със значително въздействие са посочени достатъчно аргументи, обосноваващи липсата на такава популателна способност. Следва да се посочи наред с това, че LAN операторите предоставят Интернет достъп посредством собствени кабелни мрежи. В качеството си на LAN оператори те не ползват достъп на едро, предоставян от „БТК” АД. В този

смисъл те не са потребители на услугите, формиращи съответния за настоящия анализ пазар и следователно критерият „покупателна способност“ не е относим към тях. От своя страна пазарните дялове на дребно на тези алтернативни предприятия, които ползват достъп на едро от историческото предприятие не дава основание да бъде подкрепен изводът на „БТК“ АД за нарастваща покупателна способност.

Също така Раздел V от пазарния анализ, който разглежда състоянието на пазара за пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет в България няма за цел извършването на цялостен анализ на ефективността на конкуренцията на пазара на дребно. Този раздел има по-скоро обзорен и въвеждащ характер и цели представянето на изчерпателна информация за пазара за пренос на данни и достъп до Интернет.

В заключение, следва да се има предвид, че пазарите, обект на този анализ, са пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен достъп) в определено местоположение и пазара на предоставяне на ширококолов достъп на едро (включително продукти и услуги, свързани с него), а не пазара на услуги по пренос на данни и достъп до Интернет като цяло. Определянето на съответните пазари, както и анализът и оценката доколко ефективна е конкуренцията на тях се съдържат в раздели VI и VII на документа. Характеристиките и националните особености на пазара на услуги за пренос на данни и достъп до Интернет в България са отчетени от регулатора, където е необходимо, при извършването на анализ на определените съответни пазари, подлежащи на ех-ante регулиране. В анализа е отделено изрично внимание на евентуалния индиректен конкурентен натиск върху разглеждания пазар, който натиск идва от взаимозаменяемостта на пазарите на дребно. С оглед по-голяма прецизност КРС изменя тази част от пазарния анализ като добавя допълнителни аргументи.

КРС не приема бележката на „БТК“ АД, че не е отделено достатъчно внимание на географското разпределение на пазара на ширококолов достъп. КРС поддържа изложените в анализа аргументи относно определянето на географския пазар като изтъква също така, че макар LAN операторите действително да са силно разпръснати географски, покритието на „БТК“ АД е национално и дружеството предоставя ширококолови услуги и достъп на едро в цялата страна. Силната разпокъсаност, специално на LAN операторите, е изрично разгледана в раздела, касаещ трите критерия за необходимост от ех-ante регулация. В раздела за дефиниране на съответния пазар КРС детайлно е разгледала карти на географското покритие по видове услуги.

5. Според „Мобилтел“ ЕАД разграничението, направено от КРС при дефинирането на свързани услуги и на пакетни услуги, не е достатъчно коректно.

Предприятието счита, че свързаното предлагане на услуги е налице, когато едно предприятие обвързва предлагането на две самостоятелни услуги, които могат да се ползват независимо. От друга страна „свързани услуги“ са тези услуги, които по технически причини не могат да се ползват самостоятелно една от друга. Според изложението на предприятието конкурентното право забранява свързаното предлагане на самостоятелни услуги, когато предприятието има господстващо положение на основния (обвързващия) пазар и когато не дава възможност за ползване на услугите самостоятелно. Както се посочва от „Мобилтел“ ЕАД дефиницията на ценови пакет е дадена в § 1, т. 79 от ДР на ЗЕС, съгласно която това е пакет от две или повече услуги, чиито цени са различни от цените на всяка от услугите ако същите услуги се предоставят извън пакета.

Както беше посочено по-горе, според становището на „Мобилтел“ ЕАД, конкурентното право забранява свързаното предоставяне или предоставянето на услуги в пакет от предприятие с господстващо положение на съответния пазар, когато не се дава възможност за самостоятелно ползване на услугите извън пакета, като правилото не е абсолютно. Съгласно Ръководството на ЕК обвързаното предлагане на стоки или услуги може да представлява антиконкурентна практика и поведение, ако цената на обвързаните продукти е по-висока от цената, когато те се предлагат в пакет.

На практика обаче предприятие, което разполага с господстващо положение на един или повече пазари може да увреди потребителите посредством обвързаното предлагане на различни продукти, тъй като то води до затваряне на пазара за други продукти, които са част от съвместната оферта за обвързано предлагане. ЕК приема, че обвързаното предлагане на отделни продукти или услуги е антиконкурентно, когато предприятието, което ги предоставя, има господстващо положение на основния пазар и когато са налице следните две обстоятелства:

- продуктите включени в пакета трябва да са отделни продукти; и
- практиката на обвързаното предлагане на продуктите трябва да води до затваряне на пазарите.

Преценката за наличието на отделни продукти е поставена в зависимост от потребителското търсене. Два продукта са отделни, ако при липса на обвързано предлагане, съществен брой потребители биха закупили единия от продуктите в пакета, без обаче да закупят другия продукт от същия доставчик.

Обвързаното предлагане може да има за последица антиконкурентен ефект, както самостоятелно на всеки един от хоризонтално свързаните пазари, така и едновременно на двата пазара, на които се предлагат продуктите или услугите.

Следователно, според „Мобилтел“ ЕАД, предоставянето на пакетни услуги и свързаното предоставяне на услуги са синоними и не би следвало да се разграничават терминологично в анализа. Разлика е налице по отношение на „свързаните услуги“, които по технически причини не могат да се ползват самостоятелно. Последният вид услуги не е предмет на анализа. С оглед на изложеното, „Мобилтел“ ЕАД предлага в проекта на анализ КРС да внесе посоченото уточнение по отношение на свързаното предлагане на услуги и пакетното предлагане на услуги. (Становище на „Мобилтел“ ЕАД, стр. 5-7, т. 2.2.)

Становище на КРС

КРС намира, че понастоящем няма единно схващане относно точното съдържание на термините „свързани услуги“ и „пакетни услуги“. В следващата част, термините са дефинирани от КРС, базирайки се на практиката на Европейските съдилища, на Европейската Комисия, както и на незадължителните ѝ документи – насоки и препоръки.

Свързаните услуги (tying) се наблюдават в ситуацията, когато една услуга се предлага само ако бъде закупена заедно с друга услуга, като последната може да бъде закупена и поотделно. В този случай е прието първата да се определя като „свързана“ (tied), а втората – „свързваща“ (tying) услуга. Услугите могат да бъдат свързани както технологично¹, така и договорно. Но дори и когато два продукта не са свързани въз основа на договор, а поради тяхната същност или нормална употреба, могат да бъдат определени за свързани².

Пакетните услуги (bundling) включват две или повече електронни съобщителни услуги, предлагани от дадено предприятие заедно, като услугите се предоставят във фиксирани, предварително определени пропорции и условия. Пакетните услуги най-общо биват два вида – „чист пакет“ или „смесен пакет“, като разграничителния елемент е дали потребителят има възможност да закупи някоя от услугите в пакета отделно.

Чист пакет (pure bundling) представляват две или повече електронни съобщителни услуги, предлагани от дадено предприятие заедно, като крайният потребител **няма** възможност да закупи всяка една от услугите поотделно. При свързаните услуги е налице зависимост между тях – ако потребителят има желание да закупи дадена услуга, то той е задължен от предприятието да закупи и друга.

Смесен пакет (mixed bundling, commercial tying или across-the-board rebates) е предлагането на две или повече услуги като крайният потребител **има** възможност да закупи всяка една от услугите поотделно. Предимство за крайния потребител е по-ниската цена, която той заплаща в случай, че закупи пакет от услуги в сравнение с цената, която би заплащал той, ако закупи всяка една от услугите поотделно³. Подобна ситуация обичайно не създава конкурентни проблеми, но са налице случаи, когато смесени пакети са били определени като такива с ефект на свързване⁴.

Подобно разделение на двата вида пакети следва и ЕК в своята Обяснителна Бележка от 2007 г.⁵, както и в Насоките на ЕК относно приложението на чл. 82 от ДЕО⁶.

КРС е отразила съответното систематично място в документа, направените по-горе уточнения, като е отчела обстоятелството, че този раздел от документа няма за цел извършването на цялостен анализ на ефективността на конкуренцията на пазара на дребно.

¹ T-210/01 *General Electric v Commission* [2005]II-5575, *нап.* 406.

² C-333/94 P *Tetra Pak II* [1996] ECR I-5951, *нап.* 37.

³ T-210/01 *General Electric v Commission* [2005]II-5575, *нап.* 406.

⁴ Case 85/76 *Hoffman-La Roche* [1979] ECR 461, *нап.* 111; *Coca-Cola Italia Undertaking* [2005] OJ L253/21, *Digital Undertaking* (2005) Commission Press Release IP/97/868).

⁵ *Explanatory memorandum of the Commission recommendation on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (2007/879/EC)*, *cmp.* 15 (*в nonemo*).

⁶ *Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Article 82 EC Treaty to Abusive Exclusionary Conduct by Dominant Undertakings*, Brussels, 3 December 2008 COM(2008), *нап.* 47;

6. В своето становище „БТК“ АД отбелязва, че обстойно е разгледано обвързаното предлагане на услуги единствено от историческото предприятие, докато по отношение на предлаганите от кабелните оператори, пакетни услуги е представена по-обща информация, която не дава достатъчно яснота за предоставянето на тези услуги. (Становище на „БТК“ АД, стр. 11 и 12)

Становище на КРС

КРС приема направената бележка. Текстът на точка 5.1.3. „Обвързано предлагане на продукти и/или услуги“, Раздел V е редактиран и съобразен с обзорния и въвеждащ характер на този раздел от документа.

7. В становището на „Космо България Мобайл“ ЕАД е отбелязано, че в Проекта на анализ много фрагментарно са посочени техническите характеристики на услугите. С изключение на DSL достъпа за всички останали технологии е посочен само един параметър – скорост в посока към абоната (download), „който вероятно се отнася до национален трафик“, като следва да се има предвид, че много съществена, особено за бизнес абонатите, е обратната скорост (upload). Според предприятието, Проекта на анализ трябва да бъде преработен, поради факта че в него липсват основни данни за техническите параметри и основните функционални характеристики на услугите, което не позволява да се определят различни потребителски профили и да се прогнозира тяхното участие в развитието на пазарите. (Становище на „Космо България Мобайл“ ЕАД, стр. 3).

Становище на КРС

Раздел V от пазарния анализ, който разглежда състоянието на пазара на пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет в България, няма за цел извършване на цялостен анализ на ефективността на конкуренцията на дребно, а по-скоро е с обзорен и въвеждащ характер - да представи изчерпателна информация за пазара на услуги за пренос на данни и достъп до Интернет. В тази връзка, КРС не приема направената забележка, че трябва да бъдат анализирани отделните потребителски профили.

При направеното сравнение на цените за различните видове достъп до Интернет, КРС е посочила съответните скорости в права посока (download) за международен трафик. КРС приема забележката относно необходимостта да бъдат представени и предлаганите скорости в обратна посока (upload), като това е отразено в сравнителните таблици на цените на различните видове достъп до Интернет за крайни потребители в проекта на анализа.

8. В становището на СЕК е посочена конкретна забележка, според която на стр. 36 от Проекта на анализ в сравнителната таблица – Фигура 19, отразяваща предлаганите скорости според вида на технологията, не е посочен моментът, към който е извършено сравнението. Сдружението счита, че това следва да се прецизира. (Становище на СЕК, Раздел IV, т. 1, стр. 11)

Становище на КРС

КРС приема забележката на СЕК, според която не е посочен моментът, към който е извършено сравнението и е направена корекция на съответното систематично място.

9. В раздел V, т. 5.1.1, стр. 37 от Проекта на анализ КРС посочва, че мобилните предприятия предлагат услуги за достъп до Интернет чрез пакети за обмен на данни със скорост до 3 Mbps, като средната цена е 37,30 лв. СЕК счита, че следва да се прецизира методът, по който е получена тази средна цена и да се уточни дали тя касае всяко от трите мобилни предприятия поотделно или не. СЕК предлага, с оглед по-голяма прецизност на данните, да се посочи, че цената от 0,10 лв. за Mbps „е най-често срещаната, която се заплаща след изчерпване на определения в пакета обем, а не единствената такава цена“. (Становище на СЕК, Раздел IV, т. 2, стр. 11)

Становище на КРС

КРС приема забележката на СЕК. Корекцията е отразена в Раздел V, т. 5.1.1 от Проекта на анализ.

10. *CEK отбелязва, че КРС следва да уточни еднозначно броя на предприятията, които предоставят ширококоловен достъп до Интернет чрез WiMAX технология към разглеждания период. (Становище на CEK, Раздел IV, т. 4, стр. 12)*

Становище на КРС

КРС приема забележката на CEK. Броя на предприятията, предоставящи ширококоловен достъп до Интернет чрез мрежи от типа „точка към много точки“ с национално покритие (WiMAX) към разглеждания период, е уточнен в съответните текстове в Раздел V, т. 1, таблица 1, т. 2, таблица 2 и Раздел VI, т. 3.1 от Проекта на анализ.

11. *CEK е на мнение, че периодът, към който се считат актуални описаните скорости, които се предлагат чрез WiMAX, следва да се прецизира и да се посочи, че е към 31.12.2007 г., не „към момента“. (Становище на CEK, Раздел IV, т. 4, стр. 12)*

Становище на КРС

КРС приема частично забележката на CEK. Посочените в Проекта на анализ скорости, които се предлагат чрез WiMAX технология, са актуални към момента на извършване на анализа преди публикуването му за обществено обсъждане – ноември 2008 г. и е отразено на съответните систематични места в документа.

12. *Според CEK не е съвсем коректно крайните устройства, чрез които се предоставя услугата да се наричат модеми. (Становище на CEK, Раздел IV, т. 4, стр. 12)*

Становище на КРС

КРС приема забележката на CEK. Използваните крайните устройства за достъп на потребителите до WiMAX мрежите не следва да се ограничават само до модеми.

В. По отношение определянето на съответния пазар

1. *В становището на CEK се отбелязва, че КРС необосновано е ограничила приложното поле на пазара на предоставяне на (физически) достъп до мрежова инфраструктура до необвързан достъп до абонатната линия, като не е изследвала причините, които са довели до фактичката ситуация, при която алтернативните предприятия не са се възползвали от възможността да получат необвързан достъп за предоставяне на услуги. CEK обръща внимание, че на стр. 62 от анализа, КРС е отбелязала, че е „налице нежелание от страна на алтернативните предприятия за инвестиране в изграждане на инфраструктура с цел ползване на необвързан достъп“. Предприятието счита, че прието, че става дума за нежелание от страна на алтернативните предприятия за инвестиции в инфраструктура за необвързан достъп, а не е анализирано дали не са налице конкурентни проблеми, които да са довели до подобно нежелание и дали в следствие на тези конкурентни проблеми алтернативните предприятия не са се насочили към инвестиране в собствена мрежа за достъп до крайните потребители. Този логичен извод се подкрепя, според CEK, и от отразеното от КРС при анализа на пазарите на едро за терминиране на повиквания в определено местоположение. В тази връзка, при съпоставка на посочените факти, CEK счита, че КРС би стигнала до извода, че достъпът до каналната мрежа и до съоръжения и кули се явяват като алтернатива на невъзможността да се ползва необвързан достъп до абонатната линия и е част от пазара на физически достъп, защото неприемливите ценови и неценови параметри на последния са довели до инвестиции в собствени мрежи и необходимост от достъп до каналната мрежа и до съоръжения и кули за тяхното изграждане. (Становище на CEK, стр. 4)*

Становище на КРС

КРС приема принципно направеното предложение. В рамките на настоящия анализ е включено предоставянето на достъп до пасивната (физическата) инфраструктура.

2. *CEK отбелязва, че въпреки направеното заключение, че пазарът на дребно за ширококоловен достъп включва предоставянето на ширококоловен достъп чрез ADSL, кабелни мрежи за разпространение на радио и телевизионни програми и LAN/RLAN, не е*

направен анализ на спецификата на мрежите от типа на LAN/RLAN, както е направено по отношение на останалите технологии, по отношение на които е изследвана взаимозаменяемостта между мрежите и с оглед пълнота на изложените следва да се отрази тази специфика и в конкретния подраздел. (Становище на СЕК, стр. 12)

Становище на КРС

КРС счита, че в т. 3 на Раздел IV от документа са разгледани, наред с другите мрежи, чрез които се предоставят широколентови услуги, така и мрежи за пренос на данни, в които се включват и LAN/RLAN. По отношение на анализа на спецификите на този тип мрежи в т. 3.2 на Раздел VI е засегнат въпроса за възможността за предоставяне на еквивалентни услуги на необвързания достъп до абонатната линия и битстрийм достъпа чрез други мрежи, в т.ч. и чрез LAN/RLAN.

3. СЕК счита, че от гледна точка на пазара на дребно в недостатъчна степен е изследвано функционалното различие на предоставянето на достъп до интернет чрез WiMAX и предоставянето чрез ADSL, кабелни мрежи за разпространение на радио и телевизионни програми и LAN/RLAN. Отбелязва се, че предвид спецификите на крайните устройства, продуктовото портфолио и поради своите технологични специфики, WiMAX технологията не е взаимозаменяема с останалите, използвани за предоставяне на фиксиран широколентов достъп до Интернет. В становището е посочено, че етапа, в който се намира развитието на мрежите, изградени чрез WiMAX технология не е единствената причина, която поставя технологията извън обхвата на анализирания пазар, а следва да се отчетат и технологичните различия. (Становище на СЕК, стр. 12)

Становище на КРС

В анализа са обхванати всички видове мрежи, чрез които в България се осъществява достъп до широколентови услуги. Мрежите изградени по WiMAX технология са едни от тях, но отчитайки тяхното развитие и проникването на услугите, предоставяни чрез тях, на този етап КРС не счита за необходимо да изследва в детайли както функционалните им различия, така и взаимозаменяемостта им с останалите мрежи.

4. В становището на „Мобилтел“ ЕАД е отбелязано, че в анализа на настоящото състояние на пазарите на предоставяне на пазарите на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение, извършен от КРС, не е изследвана възможността, която се предоставя посредством пълния необвързан достъп до абонатна линия, а именно използването на целия честотен капацитет на тази линия, включително нискочестотната лента, използвана за пренос на глас. Още повече, при изследване на взаимозаменяемостта между необвързан достъп до абонатна линия и битстрийм достъп от гледна точка на търсенето (стр. 61 от проекта на анализ), „Мобилтел“ ЕАД посочва, че КРС стига до правилния извод, че двата типа достъп не разкриват взаимозаменяемост, но неправилно посочва, че не е налице разлика в крайния продукт – широколентов достъп. Подобно твърдение би могло да се отнася единствено до споделения необвързан достъп до абонатна линия, който позволява ползване единствено на честотната лента, извън обхвата, използван за пренос на глас. Предвид това, „Мобилтел“ ЕАД предлага в обхвата на пазара на необвързан достъп до абонатна линия, изрично да бъде идентифицирана възможността за предоставяне на гласови телефонни услуги. (Становище на „Мобилтел“ ЕАД, стр. 1-2)

Становище на КРС

КРС приема забележката.

5. „БТК“ АД счита, че изводът, направен след прилагане на теста на трите критерия, че пазарът на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура се ограничава до пазара на необвързан достъп до абонатна линия и пазар на предоставяне на широколентов достъп на едро, се базира на недостатъчно прецизиране на основните критерии и непропорционално третиране на състоянието на пазарите на едро и съответно пазарите на дребно. (Становище на „БТК“ АД, стр. 12)

Становище на КРС

Необходимо е да се отбележи, че КРС не прави изводи за обхвата на съответните пазари на база на прилагане на теста на трите критерия. Регулаторът действително приема, че пазарът на предоставяне на физически достъп на едро до мрежова инфраструктура се ограничава до необвързан достъп до абонатна линия, а пазарът на ширококоловен достъп на едро се ограничава до предоставяне на битстрийм достъп на едро, но тези изводи, обратно на твърдяното от историческия оператор, не са направени вследствие на прилагане на трите критерия. Това са изводи относно обхвата на съответните пазари, докато прилагането на теста на трите критерия цели да изясни дали определените вече съответни пазари подлежат на ех-анте регулиране. КРС обръща внимание, че цитатът, посочен в становището на „БТК“ АД е неточен, непълен и не представя виждането на КРС. В проекта на анализ регулаторът е цитирал обхвата на пазарите в частта, посветена на трите критерия, с цел да демонстрира за кои именно услуги прилага този тест.

6. „БТК“ АД счита, че за навлизане на пазарите на предоставяне на ширококоловен достъп на едро не съществуват реални структурни бариери. В подкрепа на тезата си „БТК“ АД отбелязва, че данните в анализа и Годишния доклад на КРС за 2007 г. показват еднозначно значителното присъствие на алтернативни на телефонна абонатна мрежа начини за достъп за предоставяне на ширококоловни услуги, като въпреки това те не се отчитат като възможност за достъп на конкурентни предприятия на пазара на ширококоловен достъп до Интернет. В допълнение е посочено, че размерът на инвестициите на алтернативните предприятия и темповете на нарастване показват, че разходите за изграждане на инфраструктура не могат да бъдат отчитани като бариера за навлизане на пазара. По отношение на икономии от мащаба се посочва, че следва да се има предвид, че подмяната на аналоговите с цифрови централи наложи допълнителни инвестиции в абонатната мрежа на „БТК“ АД. Като още един аргумент е отбелязано, че започналото изграждане на кабелни мрежи и LAN-мрежи още през деветдесетте години и съизмеримата абонатна маса с тази на основния оператор дава достатъчно основание да се счита, че икономията от обхват не може да бъде предимство за основния оператор. (Становище на „БТК“ АД, стр. 13-14)

Становище на КРС

Наличието на бариерите за навлизане на пазара на ширококоловен достъп на едро са разгледани подробно в становището на КРС по забележките на заинтересованите предприятия по Раздел VII „Анализ и оценка на съответни пазари“.

Наред с това, КРС обръща внимание, че един от основните и най-ярко изведени изводи в становището на КЗК по отношение на проекта на анализ е следния: „КЗК счита, че необходимостта от ех-анте регулиране произтича от обстоятелството, че дублирането на мрежата на „БТК“ АД представлява висока бариера за навлизане на пазара, тъй като би изисквало високи разходи, което, от своя страна, създава предпоставки за потенциално антиконкурентно поведение от страна на историческия оператор, насочено към изтласкване на конкуренцията и затваряне на свързаните пазари на дребно.“

7. По отношение на критерия - липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията „БТК“ АД отбелязва, че като единствен оператор, предоставял фиксирана гласова телефонна услуга до 2004 г., съвсем естествено е при наличие на специфични задължения по ЗД (отм.) компанията да бъде единственото предприятие, предоставящо тези услуги на едро. В становището е посочено, че за разлика от други страни на ЕС обаче, у нас достъпът до интернет не е монопол на основния оператор преди пълната либерализация на пазара, а е дейност на свободен режим, която още през 2004 г. е добре развита. Според „БТК“ АД съвсем естествено е освободените от задължения предприятия да не предоставят услуги на едро, освен при постигане на търговска договореност. „БТК“ АД счита, че алтернативните мрежи са основен фактор за развитие на конкуренцията, по отношение на ширококоловния достъп, въпреки наличието на необвързан и битстрийм достъп, поради което е необходима съществена промяна на извода направен на база анализ теста на трите критерия. (Становище на „БТК“ АД, стр. 14-15)

Становище на КРС

КРС отбелязва, че в частта на проекта на анализ, посветена на трите критерия, е обърнато специално внимание на това какъв пряк или непряк конкурентен натиск би могло да

окаже наличието на алтернативни мрежи върху необвързания и битстрийм достъп, предоставяни от „БТК“ АД и дали това не би довело до стимулиране и развитие на конкуренцията. Специално е отчетено географското покритие на мрежата на историческото предприятие, както и това на алтернативните мрежи. КРС не отрича факта, че съществуват изградени такива мрежи. Нещо повече, в проекта на анализа е отчетено също така, че изграждането на LAN и RLAN мрежи не изисква толкова разходи, колкото изграждане на PSTN мрежа или мрежа за предоставяне на кабелна телевизия. КРС подробно е разгледала потенциалното значение на тези мрежи за развитието на конкуренцията на съответните за анализа пазари. Извършвайки това, регулаторът стриктно е следвал и указанията, съдържащи се в разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари, като е извършено изрично сравнение на посоченото в разяснителната бележка със състоянието на българския пазар.

КРС не отрича и наличието на взаимозаменяемост по отношение определени групи широколентов достъп на дребно. Регулаторът е посочил в проекта на анализ, че трите начина за осъществяване на широколентов достъп, чрез R/LAN мрежи, чрез кабелни мрежи и чрез ADSL технология са взаимозаменяеми за крайните потребители. Именно поради наличието на вероятност тази взаимозаменяемост да повлияе на конкурентните условия и на пазарите на едро, КРС е отделила подробно внимание на този въпрос, както в частта на проекта, касаеща теста на трите критерия, така и в тази, отнасяща се до потенциалната конкуренция на пазара на битстрийм достъп. С оглед по-голяма прецизност и яснота КРС внася промени в текстовете от проекта, касаещи потенциалната конкуренция, като са добавени нови аргументи, доказващи липсата на индиректен ценови конкурентен натиск, дължащ се на наличието на взаимозаменяемост на дребно.

8. „БТК“ АД отбелязва, че при определянето на съответния продуктов пазар КРС не е взела предвид възможността за въвеждане на битстрийм достъп до кабелни мрежи за разпространение на радио и телевизионни сигнали. В становището се посочва, че реалната възможност за битстрийм достъп до кабелни мрежи и високата степен на покритие на тези мрежи, главно в големите градове, гарантират възможностите за нови оператори, без значителни инвестиции, да реализират битстрийм достъп, което да даде възможност за предоставяне на услуги на значителен брой крайни клиенти. (Становище на „БТК“ АД, стр. 15-16)

Становище на КРС

В т. 3 на Раздел IV от анализа е разглеждана възможността за предоставяне на битстрийм достъп чрез кабелни мрежи за разпространение на радио- и телевизионни програми, поради което КРС не може да се съгласи с твърдението на предприятието. Същевременно трябва да се отбележи, че техническите решения, предложени в Общата позиция на ERG⁷ за разрешаване на техническите проблеми при предоставяне на битстрийм достъп чрез кабелни мрежи за разпространение на радио- и телевизионни програми са свързани с етапа на налагане на съответната мярка и нямат за цел да подпомагат националните регулаторни органи при определянето на съответния пазар⁸. Този въпрос е разгледан от гледна точка на това как и по какъв начин е възможно да се въведе кабелен битстрийм достъп само в случай, че кабелният оператор е определен като предприятие със значително въздействие върху съответния пазар.

9. „БТК“ АД посочва, че има един основен пропуск по отношение на анализа на обхвата на пазара - предоставянето за собствени нужди. В становището е отбелязано, че съгласно Препоръка на ЕК за съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на ex ante регулиране, в някои случаи предоставянето за собствени нужди се отнася до историческия оператор, а в други до алтернативни оператори. В много от случаите историческият оператор е единственият, който може да предостави потенциална услуга на едро, като в този случай липсва конкуренция на пазар на дребно, тъй като това не е в интереса на историческия оператор. Според „БТК“ АД ситуацията у нас е точно обратната, а именно предоставянето на услуги на дребно се реализира първоначално само от алтернативни оператори, като основният оператор има забрана за ползване на алтернативни и по-евтини начини на достъп. Поради това „БТК“ АД счита, че в такава ситуация е от съществено значение да бъде приложена хипотезата от Препоръката, при която има заместване на търсенето, т.е. където клиентите на едро имат интерес да ползват алтернативни оператори е оправдано да се

⁷ ERG (03) 33rev2

⁸ стр. 15 от ERG (03) 33rev2

вземе предвид предоставянето за собствени нужди с оглед очертаване на пазара. В допълнение към тези аргументи „БТК“ АД посочва, че алтернативните оператори не изпитват ограничения на капацитета, а техните мрежи очевидно имат качествата, които желаещите достъп очакват. „БТК“ АД счита, че пазарът на едро на ширококолов достъп до Интернет включва услуги, предлагани чрез алтернативни мрежови технологии както и предоставяне от алтернативни мрежи на услуги на едро за собствени нужди. (Становище на „БТК“ АД, стр. 16)

Становище на КРС

КРС приема частично забележката на предприятието, като е извършена редакция на съответното систематично място. Регулаторът преразглежда становището си по отношение на включването в обхвата на пазара на услугите, предоставяни за собствени нужди. От гледна точка на ограничения обхват на пазара, КРС е на мнение, че услугите, предоставяни за собствени нужди не би следвало да се включват в дефиницията на съответния пазар и следва да се отчита единствено дейността на предприятията, предоставящи достъп на едро.

10. По отношение на определяне на съответен географски пазар „БТК“ АД счита, че е налице съществено различие в конкурентните условия на пазара на ширококолов достъп в големите градове, с население над 100 000 души и пазара в по-малките градове, като водещи технологии на пазара на ширококолов достъп, кабелните мрежи за радио- и телевизионно разпространение и мрежите за пренос на данни имат значително по-голям пазарен дял от ADSL технологията именно в големите градове. В тази връзка „БТК“ АД счита, че налагането на еднакви критерии с въвеждане на национален обхват на пазара ще доведе до още по-силен дисбаланс в развитието на този пазар в големите и малките градове. Поради това „БТК“ АД намира основание географските пазари у нас да бъдат разделени на две групи – в населени места с над 100 000 жители и в по-малки населени места и счита за необходимо да бъдат направени съществени промени в определянето на географския обхват на пазара на едро на ширококолов достъп и то най-вече в този за битстрийм достъп. (Становище на „БТК“ АД, стр. 17)

Становище на КРС

КРС е определила географския пазар на ширококолов достъп съгласно чл. 14, ал. 1 от Методиката. Основните критерии, които се отчитат при дефинирането на географския обхват на съответния пазар са покритие по територия на обществените електронни мрежи и наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

КРС посочва, че в проекта на анализ се определя географското измерение на съответните пазари, а това са пазари на едро. В този смисъл не следва да се търси директна връзка между съотношението на използваните технологии на дребно в различните по големина градове и географската дефиниция на пазара на едро.

Съгласно дефиницията на продуктово пазар, пазарът на ширококолов достъп на едро се ограничава до битстрийм достъп. „БТК“ АД е единственото предприятие, което предоставя битстрийм достъп към момента на анализа и което единствено от всички участници на този пазар, разполага с електронна съобщителна мрежа с национално покритие. Още повече, „БТК“ АД е и единственото предприятие, предоставящо ширококолов достъп на едро към 31.12.2007 г. В допълнение, липсата на сегментация на пазара по отношение на предлаганите от дружеството услуги и цени на едро за битстрийм достъп е доказателство, по мнение на КРС, че на пазара на едро не е редно да се дефинират отделни географски пазари.

КРС посочва също, че критерият „брой на населението“, предложен от „БТК“ АД е произволен и е без връзка със спецификата на пазара. Ако имаше основания географският пазар да бъде дефиниран по начин, различаващ се от извода за национално измерение, каквито основания КРС не намира, то критерият за обособяване на различните пазари би следвало да е директно свързан с конкурентните условия, при които се предоставят услугите и продуктите, формиращи съответния пазар.

КРС обръща внимание също така и на обстоятелството, че определянето на географското измерение и на двата съответни за анализа пазари е изрично подкрепено от страна на КЗК.

Г. По отношение анализа и оценката на съответните пазари

По отношение анализа и оценката на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро

Според „БТК“ АД неправилното определяне на обхвата на пазара на широколентов достъп на едро води до неточности, и при анализа на критериите, използвани при оценка на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар, и при предложените мерки.
(Становище на „БТК“ АД, Раздел III, стр. 17)

Становище на КРС

Доколкото КРС не приема бележката, че обхватът на съответните пазари е неточно определен, настоящата бележка също не може да бъде приета. Изключването от обхвата на съответните пазари на предоставянето на услуги за собствено ползване от страна на историческото предприятие не води до съществена промяна в анализа на съответните критерии за наличие на предприятие със значително въздействие върху пазара. Това е така, доколкото и при двата подхода „БТК“ АД е единственото предприятие, предоставящо достъп на едро. Изключването на предоставянето на достъп за собствено ползване води до промяна в обема на съответните пазари, като промените, налагащи се от това обстоятелство са отразени на съответните систематични места в проекта на анализ.

По отношение на критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар

Пазарен дял

В становището си „БТК“ АД отбелязва, че отчитането на нарастването на пазарния дял на предприятието на пазара на дребно е довело до заключението, че дялът му на пазара на едро на широколентов достъп е 100%.

Посочва се, че ако се отчете наличието на достатъчно добре развитата инфраструктура на алтернативните мрежи за достъп, позволяваща ползване на услуги на едро за собствени нужди, то изводите биха били различни. Предвид факта, че пазарния дял на пазара на дребно на достъп до Интернет на историческото предприятие е около 25%, следва че при отчитане предоставянето на услуги за собствени нужди на всички предприятия, участници на пазара, пазарният дял на пазара на битстрийм достъп е не по-различен от този на пазара на дребно. Оттук, според предприятието, следва и необходимост от промяна на предложените специфични задължения.
(Становище на „БТК“ АД, Раздел III, т. 1, стр. 17-18)

Становище на КРС

КРС определя съответния пазар на широколентов достъп на едро, подлежащ на ex-ante регулиране като пазар, ограничаващ се до битстрийм достъп. „БТК“ АД е единственото предприятие, предоставящо битстрийм достъп, следователно пазарния дял на историческото предприятие на съответния пазар е 100%.

Доколкото единствено историческото предприятие предоставя битстрийм достъп, изводите относно пазарните дялове не биха се променили дори и при включване в обхвата на съответния пазар на предоставяне на услуги за собствени нужди от страна на всички участници. Предвид посоченото КРС не намира основание за разширяване на обхвата на пазара.

Потенциална конкуренция

В становището си „БТК“ АД изтъква, че макар то да е единственото предприятие предлагащо до средата на 2008 г. ADSL достъп на дребно, е необходимо да се отбележи, че тази услуга стартира през 2004 г., когато пазарът на широколентови услуги е развит, поради предлагането на такива услуги от кабелни и LAN оператори още от края на 90-те години. Посочва се, че „изключването на алтернативните технологии за достъп и предоставянето на услуги на едро за собствени нужди води до съществено недоверливи резултати“. В този смисъл е оспорен изводът на КРС, че „предвид състоянието на

пазарите на дребно и на едро към настоящия момент, взаимозаменяемостта на ниво достъп на дребно няма да доведе до натиск върху историческото предприятие, да не увеличава цените на битстрийм достъп на едро.”

Според „БТК” АД като водещи технологии на пазарите на дребно, алтернативните мрежи диктуват цените на тези услуги. Това принуждава новонавлизащото предприятие на този пазар - „БТК” АД да намалява цените на дребно, като при всяко намаление се предлагат и съответни намаления на пазара на едро. Това дава основание на историческото предприятие да счита, че потенциалната конкуренция е силен фактор за нормалното развитие на този пазар. (Становище на „БТК” АД, Раздел III, т. 2, стр. 18)

Становище на КРС

КРС не приема бележката на „БТК” АД, че изводът за липса на потенциална конкуренция на пазара на битстрийм достъп е неправилен. Аргументите за обхвата на съответния пазар са изтъкнати на систематичното място в настоящото изложение. Тук следва да се добави още, че и евентуалното включване на ползването на услуги на едро за собствени нужди няма да промени изводите за наличие на потенциална конкуренция. КРС отново посочва, че „БТК” АД е единственото предприятие, предоставящо битстрийм достъп.

КРС не приема и твърдението на „БТК” АД, че „като водещи технологии на пазарите на дребно, алтернативните мрежи диктуват цените на тези услуги”. Регулаторът не оспорва, че пазарът на достъп до Интернет на дребно е конкурентен. На него участват множество предприятия, повечето от които с малки пазарни дялове в национален мащаб. Макар кабелните мрежи за пренос на данни като цяло да са по-използвана технология от ADSL достъпа на дребно, отделните предприятия, предлагащи широколентов достъп чрез такива мрежи имат ограничено пазарно присъствие. Следователно, не може да се говори за „диктуване” на цените от тяхна страна. Такова би било възможно в случаите на координиране или съгласувани практики от страна на Интернет доставчиците. КРС не би могла да твърди, че такива случаи са установени в резултат на извършения анализ.

Следва да се спомене също така, че „БТК” АД има най-висок пазарен дял и на пазара на Интернет достъп на дребно, макар ADSL достъпът на дребно да не е най-популярната технология.

С оглед внасяне на допълнителна яснота и прецизност КРС допълва раздела в проекта на анализ, касаещ потенциалната конкуренция, като са включени допълнителни аргументи, доказващи липса на индиректен конкурентен натиск, следващ от взаимозаменяемостта на услугите на дребно.

Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

Контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана

В становището си „БТК” АД открива противоречие между факта, че изградените кабелни и LAN мрежи имат съществен пазарен дял, особено в големите градове (отчетен във всички анализи на независими агенции, както и в годишния доклад на КРС за 2007 г.) и заключението, че мрежата за достъп на „БТК” АД представлява инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана и представлява висока бариера за навлизане на пазара. „БТК” АД е на мнение, че е налице добре развита, паралелна на инфраструктурата на историческото предприятие, инфраструктура за достъп. В подкрепа на това твърдение се посочват и данните за инвестициите, направени в този сегмент от пазара. (Становище на „БТК” АД, Раздел III, т. 3.1, стр. 18)

Становище на КРС

При анализа на критерия „контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана”, съгласно Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара, КРС е отчела наличието на електронна съобщителна мрежа, с национално покритие, собственост на „БТК” АД. За изграждане на мрежа с мащабите на мрежата на историческото предприятие, алтернативните предприятия ще трябва да направят значителни по размер разходи за продължителен период от време. Контролът върху такава инфраструктура се явява съществена бариера за навлизане на потенциални конкуренти на пазара на широколентов достъп на едро и поради тази причина историческото предприятие има възможност да следва поведение независимо от другите доставчици.

В Раздел VI, т. 2.1. от Проекта на Анализ КРС е посочила, че отчита наличието на изградени мрежи на кабелните оператори и на предприятията, които предоставят услуги за пренос на данни и достъп до Интернет, но те не попадат в обхвата на разглеждания пазар на широколентов достъп до Интернет, който се ограничава до битстрийм достъп. В същия раздел, т. 2.2. КРС изследва и наличието на пряк или непряк конкурентен натиск, който биха могли да оказват алтернативните мрежи върху битстрийм достъпа, предоставян от „БТК“ АД. По мнение на КРС *„изграждането на нова кабелна мрежа също е свързано с определени невъзстановими разходи. Значително по-малки са разходите за изграждане на LAN и RLAN мрежи, но всяка такава мрежа има ограничен териториален обхват и влиянието ѝ върху конкуренцията на пазара би било съществено ограничено. От друга страна, налице са множество оператори с достъп до крайните потребители чрез RLAN мрежи. Следователно, единственият начин предприятието, търсещо достъп, да получи необвързан или битстрийм достъп с национален обхват е да използва услугите, предлагани от историческия оператор. Получаването на достъп на едро през кабелните мрежи за пренос на данни с относително широк обхват на покритата територия би изисквало сключване на множество договори при различни условия с много на брой предприятия, предоставящи услуги с различно качество. Следователно, в рамките на разглеждания период наличието на алтернативни мрежи (кабелни мрежи за пренос на данни) не води до съществено развитие на конкуренцията при осигуряване на широколентов достъп на дребно, предвид териториалните ограничения на тези мрежи.“*

В допълнение, следва да се отбележи и фактът, че в размера на инвестициите, посочени във фигура 18, на стр. 35 от Проекта на Анализ са включени и инвестициите, деклариран от „БТК“ АД като вложени за изграждане, поддържане и използване на мрежи за пренос на данни, които за 2007 г. представляват 34% от общия обем инвестиции, за 2006 г. – 33%, а за 2005 г. – 32%. Както е видно от представените от дружеството данни, инвестициите му нарастват за анализирания период, като в абсолютно изражение за периода 2006-2007 г. са нараснали над 2 пъти.

КРС още веднъж изтъква, че докато мрежата на „БТК“ АД е контролирана от едно предприятие, а именно историческия оператор, то другите мрежи са контролирани от множество независими предприятия. Отделно от това картите на покритие на територията, представени в проекта на анализ, ясно показват значението на мрежата на „БТК“ АД.

Разходи, необходими за навлизане в сектора, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане

Според мнението, изложено в становището на „БТК“ АД, разходите, необходими за навлизане в сектора, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане представляват пречка за историческото предприятие, а не за алтернативните, тъй като историческото предприятие започва предлагане на широколентови услуги значително по-късно от алтернативните предприятия, които вече са изградили кабелни и LAN мрежи и покриват значителни територии на страната.

(Становище на „БТК“ АД, Раздел III, т. 3.2, стр. 18-19)

Становище на КРС

На база анализа на взаимозаменяемостта на различни мрежови технологии, КРС определя два продуктови пазара: пазар на физически достъп на едро до мрежова инфраструктура в определено местоположение, който е ограничен до необвързания достъп до абонатни линии, и пазар на широколентов достъп на едро, ограничен до битстрийм достъпа. Тези услуги могат единствено да се предоставят чрез съществуващата PSTN мрежа на „БТК“ АД, тъй като няма алтернативно предприятие на пазара, което да притежава такъв тип мрежи и да предлага услуги чрез тях. За изграждането на такава мрежа алтернативните предприятия е необходимо да направят значителни по размер разходи, които трудно биха могли да бъдат възстановени при напускане на пазара, което е причина такива високи невъзвръщаеми разходи (свързани с изграждане, поддържане и експлоатиране на подобна мрежа и предоставяне на услуги посредством нея) да представляват много висока бариера за навлизане на конкуренти на пазара.

Икономии от мащаба и обхвата

„БТК“ АД възразява срещу заключението, че „БТК“ АД се ползва от значителни икономии от обхвата и мащаба, с твърдението, че не е единственото предприятие, което се възползва от икономии от мащаба, както и че тези икономии не представляват бариера

за навлизане или значително разширяване на пазара на едро на широколентов достъп. Според предприятието, КРС би следвало да вземе предвид единствено пазарите на широколентови услуги. (Становище на „БТК“ АД, Раздел III, т. 3.3, стр. 19)

Становище на КРС

Определянето, анализът и налагането на специфичните мерки на разглежданите пазари са извършени изцяло в съответствие със ЗЕС, в който е регламентирано, че при определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара, регулаторът взема предвид набор от критерии, в т.ч. икономии от обхвата и от мащаба.

Както е посочено в анализа на пазара на широколентов достъп, в съответствие с Методиката, при оценка съгласно критерия икономии от мащаба се отчита дали в резултат на нарастване на обема на предоставяните от едно предприятие електронни съобщителни мрежи и/или услуги намаляват средните му разходи за единица. КРС отчита, че гъстотата и йерархичната структура на мрежата на историческото предприятие, както и обхватът на предоставяните от „БТК“ АД услуги на територията на цялата страна, позволяват на предприятието да намали средните разходи за единица, като се възползва от икономии от мащаба. При анализа на този критерий регулаторът не разглежда други пазари, освен този на широколентов достъп на едро и физически достъп на едро до мрежова инфраструктура в определено местоположение.

От друга страна при отчитане влиянието на другия критерий - икономии от обхвата, се взимат предвид пазарите на електронни съобщения, на които историческия оператор присъства и услугите, които предоставя на тях. Икономии от обхвата се реализират, когато средните разходи за единица са по-ниски в резултат от общ процес на производство/предоставяне на няколко електронни съобщителни мрежи и/или услуги от едно предприятие. Историческото предприятие присъства на голям брой пазари, в т.ч. пазара на едро на необвързан достъп (100% пазарен дял), пазара на дребно на широколентов достъп до Интернет (26% пазарен дял), пазара на едро за отдаване на линии под наем (91% пазарен дял), пазара на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение (97,5% пазарен дял), като по такъв начин има възможност да разпредели фиксираният разход между широка гама от услуги и да се възползва от икономии от обхвата.

От тук следва и заключението, до което е достигнато и в анализа на съответния пазар, че икономии от обхвата и от мащаба, които реализира историческото предприятие, представляват сериозна бариера за навлизане на нови конкуренти и/или разширяване на пазара на едро на широколентов достъп.

Недостатъчна или слаба покупателна способност

„БТК“ АД е на мнение, че съществува балансираща покупателна способност на предприятията, която те могат да упражнят спрямо съществуващите на пазара предприятия с възможност за предоставяне на битстрийм достъп. Това мнение се подкрепя от твърдението, че „не е проблем за което и да било предприятие да премине лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други предприятия или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги“. В допълнение се посочва, че кабелните и LAN мрежи са силно развити и в повечето случаи се предпочита изграждане на собствена мрежа за предоставяне на услуги, поради бързата възвръщаемост. (Становище на „БТК“ АД, Раздел III, т. 3.4, стр. 19)

Становище на КРС

При анализ на критерия „недостатъчна или слаба покупателна способност на клиентите“, съгласно Методиката, са отчетени следните фактори: дали потребителите закупуват голям дял от предлаганите от предприятието електронни съобщителни мрежи и/или услуги, дали тези потребители реализират значителна част от постъпленията на предприятието, информирани ли са за алтернативни предприятия, предлагащи сходни електронни съобщителни мрежи и/или услуги и дали са в състояние да преминат лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други

предприятия или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Тъй като:

- към момента на анализа „БТК“ АД е единственото предприятие, което предоставя битстрийм достъп;
- на практика не е предоставян битстрийм достъп на алтернативни предприятия;
- в следствие не са декларирани приходи от предоставяне на битстрийм достъп от страна на „БТК“ АД;
- не съществуват предприятия, които да предоставят широколентов достъп на едро,

КРС е на мнение, че на пазара на широколентов достъп на едро е налице недостатъчна покупателна способност на клиентите.

КРС не може да приеме твърдението, че „не е проблем за което и да било предприятие да премине лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други предприятия или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги“. Трябва да се отбележи, че по-голямата част от LAN мрежите са изградени от въздушни медни кабели, които поради развитието на технологиите и необходимостта от осигуряването на по-голям капацитет и по-високи скорости налага изграждането на подземни оптични трасета, което от една страна изисква допълнителни инвестиции, а от друга страна среща съществени пречки за използването на съществуваща подземна инфраструктура изградена от „БТК“ АД, електроснабдителни предприятия, улично осветление, общини и др.

По отношение на определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар

„БТК“ АД поддържа мнението, че извършеният пазарен анализ на пазара на широколентов достъп на едро води до погрешни изводи и са необходими съществени промени по отношение на разгледаните в анализа критерии, като в следствие от предложените от предприятието промени, „БТК“ АД не следва да бъде определяно за предприятие със значително въздействие върху пазара на широколентов достъп на едро в населени места с над 100 000 души.

(Становище на „БТК“ АД, Раздел III, т. 4, стр. 19-20)

Становище на КРС

Като се вземат предвид мотивите, изложени от КРС по-горе по повод на изразената позиция на „БТК“ АД, във връзка с определянето, анализа и оценката на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро, регулаторът не може да се съгласи с извода, направен от „БТК“ АД, че историческото предприятие не следва да бъде определено за такова със значително въздействие на съответния пазар.

Д. По отношение Раздел „Определяне на специфични задължения“

Д.1. По отношение налагането на конкретни специфични задължения на пазара на необвързан достъп до абонатна линия (съответно бележки по относимите точки от проекта на Решение на КРС)

Задължение за достъп

1. От страна на СЕК (стр. 5 от становището) се предлага текстът на т. 1.7. от проекта на Решение да се прецизира, като се уточни, че условията, при които „БТК“ АД ще осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро, кореспондиращи с тези на дребно, са както ценови, така и неценови. Съгласно становището на СЕК, подобно уточнение следва да бъде добавено и по отношение условията на едро, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция, при които „БТК“ АД ще осигури възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия, преди предлагане на услугите на дребно на крайните потребители. СЕК предлага редакция на текст на т. 1.7., както следва:

„Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро **при ценови и неценови условия**, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно, предлагани от „Българска телекомуникационна компания“ АД. Услугите на дребно могат да

се предлагат на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия **при ценови и неценови условия**, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро, „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да внесе в Комисията и предложението за изменение в условията на дребно.

Във връзка с правилото на т. 1.7. СЕК предлага конкретизиране на анализа, като се уточни за кои услуги на дребно важи то – месечен абонамент за ползване на фиксирана гласова телефонна услуга, цени за предоставяне на ADSL достъп и др.

От страна на „Мобилтел“ ЕАД с оглед уточняване на текста на т. 1.7 от проекта на Решение и за избягване превратното тълкуване на наложеното задължение, се предлага редакция на текста, както следва:

„Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро при **ценови и неценови условия и при срокове**, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно, предлагани от „Българска телекомуникационна компания“ АД. Услугите на дребно могат да се предлагат на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия при **ценови и неценови условия и при срокове**, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро, „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да внесе в Комисията и предложението за изменение в условията на дребно.

Мотивите на дружеството реферират както към наложените от страна на КРС специфични задължения, така и към предложението на дружеството за отпадане на методологията „Retail- minus“, тъй като с включване на уточнението ще се създадат предпоставки за осигуряване на съответното равнопоставено третиране на останалите участници на пазара от страна на предприятието със значително въздействие, като същевременно е необходимо да се осигури и съответствие в сроковете за предоставяне на услугите на едро и дребно, за да се създадат предпоставки за алтернативните предприятия да предлагат на пазара оферти, които са конкурентноспособни на тези на „БТК“ АД (стр. 7-8 от становището).

Становище на КРС

КРС приема частично направеното предложение на „Мобилтел“ ЕАД, което съдържа и предложението на СЕК. Въвеждането на изрично изискване за определяне на условия и срокове, които кореспондират с условията за предоставяне на услуги на дребно се основава на необходимостта от създаване на условия за развитие на конкуренцията. Предвид продълженото задължение за Типово предложение, при определяне на условията в същото, ще бъдат определени конкретните условия и срокове, които дават възможност за ефективна конкуренция и които няма да пречат процесите по реализиране на необвързан достъп.

2. От страна на „Мобилтел“ ЕАД е направено предложение за допълване на т. 1 от раздел V на проекта на Решението с нови специфични задължения, както следва:

„1.8. Осигуряване на достъп до тъмни влакна за пренос (backhaul)“

Дружеството аргументира предложението си с факта, че достъпът до тъмни влакна, като част от инфраструктурата на „БТК“ АД, е от съществено значение за осигуряване на ефективната конкуренция, тъй като контролът върху инфраструктурата, осъществяван от „БТК“ АД е основна структурна бариера за навлизане на разглежданите пазари.

В случай, че предложеното задължение бъде отхвърлено, от страна на „Мобилтел“ ЕАД се предлага „БТК“ АД да бъде задължено да осигури достъп до тъмни влакна за пренос, в случаите когато няма физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп до каналната мрежа (backhaul).

Становище КРС

КРС приема по принцип направеното предложение. В същото време, КРС отчита и дефиницията на услугата „пренос (backhaul)“ при необвързан достъп съгласно §1, т.8 от Допълнителната разпоредба на Наредба № 1. В този смисъл достъпът до тъмни влакна не

попада в дефиницията на самата услуга, но такъв достъп може да се предостави за целите на реализиране на същата. КРС счита за пропорционално налагането на мярката да бъде съобразно второто алтернативно предложение на „Мобилтел“ ЕАД. По този начин се стимулират инвестициите на алтернативните предприятия, като в същото време се осигурява възможност за реализация на необвързан достъп при липса на всякаква друга възможност за осигуряване на услугата „backhaul“.

В т. V.1. от основното тяло на решението се създава нова т. 1.8, както следва:

„1.8. Осигуряване на достъп до тъмно влакно с цел свързване на съоръжение на предприятието, ползващо необвързан достъп, което съоръжение е разположено в помещение за съвместно разполагане за нуждите на необвързания достъп, с друго съоръжение на това предприятие, разположено извън помещенията на „БТК“ АД. Предприятието е задължено да осигури такъв достъп, когато:

- 1. е наличен свободен капацитет и*
- 2. липсва техническа и физическа възможност за осигуряване на достъп до съоръженията на „БТК“ АД, необходими за реализиране на услугата „backhaul““.*

„1.9. Предоставяне на възможност за трансформиране на съвместния достъп в пълен достъп и на широколентовия достъп в необвързан достъп (съвместен или пълен)“.

Съгласно становището на предприятието, предложената т. 1.9. е в съответствие с указанията на КРС по изготвяне на Типово предложение за сключване на договор за необвързан достъп до абонатна линия, приложение към Решение № 1459/11.07.2006 г., като с въвеждането на посоченото условие се гарантира, че абонатът ще продължи да ползва услугите, предоставяни му от съответното предприятие. Решението е в съответствие и с практиката на регулаторните органи в държавите - членки на ЕС.

Становище на КРС

КРС счита, че не съществуват правни или технически пречки за преминаване от един вид достъп към друг. Доколкото е необходимо въвеждането на допълнителни условия с цел изясняване на процедурата по преминаване от един към друг вид достъп, то този въпрос е предмет на Типовото предложение за необвързан достъп.

„1.10. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да уведомява писмено предприятията, с които води преговори за сключване на договор за предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп), като се задължава да предоставя писмено обосновано уведомление до съответното предприятие, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока, определен в действащата нормативна уредба, Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия“ и/или сключения договор.“

От страна на „Мобилтел“ ЕАД се предлага въвеждане на т. 1.10, като предложението, според предприятието, е в съответствие с наложеното задължение на „БТК“ АД с Решение № 2430/19.12.2008 г. на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, както и с установения конкурентен проблем за вертикално пренасяне на пазарна сила на свързани пазари на едро и дребно. С предложената мярка се цели да бъде преодоляна възможността на „БТК“ АД да отказва на другите участници на пазара достъп до своята мрежа и предлагане на услугите на едро или да ги предлага при условия, които се приравняват на отказ.

Становище на КРС

Забележката се приема.

„1.11. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на съвместен необвързан достъп до абонатната линия на едро независимо от наличието или липсата на действащ договор на крайния потребител с „Българска телекомуникационна компания“ АД или с предприятие, ползващо предоставяне на

услугата наемане/отдаване под наем на абонатни линии на едро (WLR) за ползване на гласови услуги в нискочестотната лента.”

Мотивите за включване на задължение за предоставяне на „Naked DSL over shared access” са свързани с необходимостта от преодоляване на възможностите за пренасяне на пазарна сила на свързани пазари от страна на „БТК” АД и ограничаване на възможностите за развитие на конкуренцията. Мотивите са подробно изложени и в т. 2.1. и т. 2.2. от Раздел I на становището, като предложението е в съответствие и с влязлото в сила решение № 1023 от 20.11.2007г. на КЗК.

Становище на КРС

Въпреки наличието на относими мотиви, изложени от предприятието в полза на налагането на подобна мярка, КРС обръща внимание, че съгласно разпоредбата на § 1, т. 66 от Допълнителната разпоредба на ЗЕС **„съвместно ползване на достъп до абонатна линия”** е предоставяне на достъп до абонатната линия или до част от нея от предприятие със задължение за предоставяне на услугата на друго предприятие, като се дава възможност за използване на честотния спектър извън гласовата честотна лента на усуканата метална двойка. **Предприятието със задължение за предоставяне на услугата продължава да използва абонатната линия за предоставяне на обществената телефонна услуга.”** Предвид посоченото и в контекста на искането на предприятието на „БТК” АД да се наложи ‘Naked DSL over shared access’ или възможност да се ползва само високочестотната лента чрез съвместен необвързан достъп, но за случаи когато на крайния потребител не се предоставя гласова телефонна услуга от страна на „БТК” АД, е налице основателното съмнение за противоречие на тази мярка със ЗЕС, като съвместен необвързан достъп.

Както бе посочено, ЗЕС определя, че в при съвместен необвързан достъп, гласовата телефонна услуга в нискочестотната лента се предоставя от историческото предприятие. От тази гледна точка законовото определение за съвместно ползване на достъп до абонатна линия се явява формално правна пречка и по отношение на комбинирането на ‘Naked DSL over shared access’ с ползване на линията от трето предприятие чрез услугата WLR.

„1.12. „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава да осигури ефикасен (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, като не поставя изисквания за ползване на допълнителни услуги или изпълнение на допълнителни условия, които не са необходими за целите на предоставяне на поискания достъп.”

Съгласно становището на „Мобилтел” ЕАД предложеното задължение е в съответствие с установения конкурентен проблем за пренасяне на пазарна сила на свързани пазари на едро и дребно. С предложената мярка се цели да се избегне възможността на „БТК” АД да отказва на другите участници на пазара достъп до своята мрежа и предлагане на услугите на едро или да ги предлага при условия, които се приравняват на отказ.

Становище на КРС

КРС счита, че предложението на „Мобилтел” ЕАД не следва да се приема, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 14, т. 2 от Наредба № 1, предприятие със значително въздействие на съответен пазар, на което е наложено задължение за предоставяне на достъп няма право да обвързва ползването на допълнителни услуги по достъп с основните услуги по съответния вид достъп. В този смисъл предложението на предприятието е обезпечено с наличието на изрична правна норма, приложима по отношение на разглеждания пазар.

„1.13. „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава да запази условията и възможността за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, включително до междинна точка на абонатна линия и отдалечено колокиране, в точки, в които „Българска телекомуникационна компания” АД възнамерява да преустанови предоставяне на услугата, за най-малко 5 (пет) години след датата, определена за преустановяване на предоставяне на услугата, освен в случаите, когато нито едно предприятие не е отправило искане за получаване на достъп в тази точка за период от една година преди дата, определена за преустановяване на дейността.”

Дружеството се аргументира с възможността на „БТК“ АД да извършва промени и преконфигуриране на собствената си мрежа, които биха могли да доведат до невъзможност за ползване на услугата от страна на алтернативните предприятия. Това би довело до ситуация, в която определено алтернативно предприятие следва да прекрати своите договори със съответния кръг крайни потребители и да преустанови предоставянето на услуги на дребно. На първо място, по този начин ще бъдат засегнати интересите на крайните потребители, като освен това ще се създадат предпоставки за ограничаване на конкуренцията. Още повече, съгласно т. 3.1.1 от Раздел I на проекта на решение, „БТК“ АД има възможност да посочва местата (населени места и точки), в които има възможност за реализиране на необвързан достъп, възможностите за отдалечено колокиране и възможностите за предоставяне на достъп до междинна точка на абонатна линия, т.е. на практика ги определя самостоятелно. Историческото предприятие е длъжно в допълнение единствено да актуализира информацията в срок от три работни дни след настъпване на промяна, но на практика е неограничено да променя тези точки. Според „Мобилтел“ ЕАД възможностите на „БТК“ АД да променя едностранно условията на предоставяне на достъп биха могли да се отразят негативно, както върху ползването на вече предоставен достъп, така и върху изградените пазарни стратегии на конкурентите, които ще основават своята дългосрочна търговска политика върху информация, която „БТК“ АД е направило публично достъпна, но която в действителност може да бъде променена във всеки момент.

Становище на КРС

КРС приема, че следва да има уредба на хипотезите на закриване на точки на достъп при наличие на предоставен през тях достъп. КРС счита, че следва да се въведе задължение за „БТК“ АД, при преконфигурации на мрежата, които водят до закриване на точки за достъп, да бъде предоставяна възможност за алтернативен достъп. Наред с посоченото КРС счита, че следва да се разшири задължението за прозрачност на „БТК“ АД, като се предвиди минимален срок за уведомяване на заинтересованите предприятия при закриване на точки за достъп. Уредба на хипотезите на закриване на точки на достъп, при наличие на предоставен през тях достъп и правилата относно покриване на разходите по преместване на точката за достъп следва да се посочат в Типовото предложение.

„1.14. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да синхронизира процедурата за физически достъп с процедурата за преносимост на фиксираните номера.”

С оглед различните срокове за предоставяне физически достъп и услугите по преносимост на фиксираните номера, дружеството счита, че двете процедури следва да бъдат синхронизирани. Предложението има за цел да преодолее възможните забавяния при предоставяне на услугите за крайни потребители, които биха възникнали при липса на подобно задължение. Така, в случай, че даден потребител отправи искане за промяна на доставчика на фиксирана гласова телефонна със запазване на използвания до момента географски номер, като същевременно желае и ползване на услуги за пренос на данни от новия доставчик, то алтернативното предприятие следва да има възможност да осигури ползването на двете услуги при едни и същи срокове. Всяко забавяне би оказало негативен ефект върху атрактивността на потребителските оферти на алтернативните предприятия.

Становище на КРС

КРС обръща внимание, че при подлагане на обществено обсъждане на проекта на Функционалните спецификации за преносимост на географски номера при промяна на доставчика на фиксирана телефонна услуга и/или при промяна на адреса в рамките на един географски национален код за направление, регулатора предложи на обсъждане от предприятията следния текст:

„Чл. 17. В случай, че едновременно е заявено пренасяне на географски номер и необвързан достъп, доставчиците трябва да съгласуват помежду си процесите като е възможно да се приложат срокове различни от определените по чл. 46.”

Целта на предложението от КРС текст беше да се създаде нормативно правило, което да урежда съгласуване на процедурите при наличие на успоредно подадени заявления за пренасяне на конкретен географски номер и за необвързан достъп до абонатна линия, чрез която се обслужва номера, за който се иска пренасяне.

Срещу посоченият текст остро възрази „БТК“ АД и „Мобилтел“ ЕАД, като мотивите на „Мобилтел“ ЕАД срещу въвеждане на този текст бяха следните⁹:

„Доколкото приложимата процедура е тази за обслужване „на две гишета“ (two-stop shop), не следва да се обвързва процедурата, стартирала въз основа на заявка от абонат или потребител за пренасяне на географски номер, с процедурата за необвързан достъп до мрежа, задвижвана с молба от едно предприятие до друго. Двете процедури биха могли да се движат паралелно при процедура за обслужване „на едно гише“ (one-stop shop).“

КРС е възприела доводите на „БТК“ АД и на „Мобилтел“ ЕАД и разпоредбата на чл. 17 от проекта отпадна от окончателно приетите Функционални спецификации.

Предвид обстоятелството, че към настоящия момент не са налице допълнителни основания подобно правило да бъде включено като специфично задължение по отношение на „БТК“ АД, КРС не приема предложението. Наред с това КРС счита, че доколкото подобно правило може да бъде въведено, то следва да е обхвата на Функционалните спецификации.

„1.15. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да не налага ограничения на трафика, генериран от предоставяните на крайни потребители електронни съобщителни услуги.“

Съгласно становището на „Мобилтел“ ЕАД предложеното задължение ще осигури възможност за ползване на пакетни услуги от алтернативните предприятия, без да се налагат ограничения за трафика, който ще бъде генериран (стр. 8-11 от становището).

Становище на КРС

КРС не приема предложената забележка. Поради спецификата и начина на реализиране на услугата, дефинирани в Типовото предложение за необвързан достъп, то КРС е на мнение, че не следва да има хипотеза, в която „БТК“ АД да налага ограничения за генерирания трафик. При реално възникване на подобна ситуация „БТК“ АД би нарушило задължението си за достъп.

3. *Поради факта, че към момента „БТК“ АД предоставя възможност за необвързан достъп само до активни абонати на компанията, от страна на СЕК се внася и предложение за налагане на задължение на „БТК“ АД за предоставяне на необвързан достъп и на:*

- *Неактивни телефонни абонати (закрити абонатни линии)*
- *Нови абонати.*

С налагане на посоченото задължение „БТК“ АД ще има възможност да получи нови приходи от закрити линии и ще удължи живота на фиксираната си медна мрежа (стр. 5 от становището).

Становище на КРС

КРС е на мнение, че „БТК“ АД трябва да осигурява необвързан достъп до неактивни абонатни линии, като задължението на „БТК“ АД да предоставя необвързан достъп до такива линии следва да е само в случаите на вече изградена инфраструктура, осигуряваща абонатен достъп. КРС счита, че „БТК“ АД не следва да се задължава да предоставя необвързан достъп на предприятията, желаещи да предоставят услуги на крайни потребители, до които „БТК“ АД не е изградило абонатен достъп.

Предложението се приема частично, като КРС определя задължение за „БТК“ АД да предоставя на необвързан достъп и до неактивни абонатни линии.

4. *„Космо България Мобайл“ ЕАД счита, че предложените от КРС мерки, спрямо предприятието, определено за такова със значително въздействие върху пазара на предоставяне на достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) – „БТК“ АД, не биха имали за следствие реално предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия в рамките на времеви интервал до извършването на следващия анализ на този пазар. Видно от Анализа и към настоящия момент „БТК“ АД предоставя пълен и съвместен необвързан достъп до абонатната линия (local loop unbundling – LLU) въз основа на одобрено от КРС Типово предложение за*

⁹ Становищата на предприятията по обсъждането на Функционалните спецификации за преносимост на географски номера при промяна на доставчика на фиксирана телефонна услуга и/или при промяна на адреса в рамките на един географски национален код за направление, са налични в Интернет страницата на КРС.

необвързан достъп. Същевременно, въпреки сключените три договора с предприятия за предоставяне на необвързан достъп, все още няма реално предоставяне на такъв. Основната причина за тази ситуация, според предприятието, е свързана със специфичния модел за реализация на необвързания достъп, а именно наличието на силна зависимост от промени в инфраструктурата на мрежата на историческото предприятие предоставящо достъпа, които могат да предизвикат чувствителни колебания в разходите на алтернативно предприятие и съответно да повлияят върху цената на дребно за предоставяне на услуги.

В този смисъл, „Космо България Мобайл“ ЕАД счита, че моделът за предоставяне на необвързан достъп от „БТК“ АД не следва да бъде обвързан с конкретно техническо решение, посредством което „БТК“ АД предоставя услуги на крайните си потребители. В допълнение „Космо България Мобайл“ ЕАД счита, че следва да бъде прецизиран именно обхватът на наложеното задължение за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или средства и на задължението за прозрачност, като изрично се укаже, че местата с възможност за реализиране на необвързан достъп трябва бъдат ограничени само до онези сгради на „БТК“ АД, в които има възможност за колокиране и предоставяне на backhaul услуга (стр. 2 от становището).

Становище на КРС

По отношение на предложението в частта, че моделът за предоставяне на необвързан достъп от „БТК“ АД не следва да бъде обвързан с конкретно техническо решение, посредством което „БТК“ АД предоставя услуги на крайните си потребители – КРС счита, че бележката е основателна, доколкото е налице техническа и физическа възможност „БТК“ АД да осигурява достъп в точки, различни от местата, от които „БТК“ АД предоставя услуги на собствени абонати.

По отношение на предложението в частта, че местата с възможност за реализиране на необвързан достъп трябва бъдат ограничени само до онези сгради на „БТК“ АД, в които има възможност за колокиране и предоставяне на backhaul услуга – КРС счита, че това предложение е ограничително по отношение на алтернативните предприятия. „БТК“ АД следва да предоставя достъп и в места, в които няма налице възможност за колокиране при наличие на възможност за изграждане на отдалечено колокиране.

Задължение за равнопоставеност

От страна на СЕК (стр. 6 от становището) се иска налагането на „БТК“ АД на специфично задължение, което да не допуска обвързване на офертите за необвързан достъп със задължително ползване на наети линии и колокиране при „БТК“ АД, вкл. с налагане на минимални срокове за ползване на услугите. Ползването на горните услуги следва да е възможност и право, но не и задължение на алтернативните предприятия при осъществяване на необвързан достъп до абонатната линия.

Становище на КРС

КРС не приема направените предложения. Комисията не счита, че е необходимо изрично разписване на специфично задължение, свързано със забрана за обвързване на основни с допълнителни услуги по необвързан достъп. Както бе посочено по-горе налице е изрична разпоредба на чл. 14, т. 2 от Наредба № 1.

По отношение на изискванията за минимален срок на ползване на услугите по необвързан достъп – КРС счита, че е обосновано да има подобни срокове, но те не следва да бъдат прекомерни и в тежест на алтернативните предприятия. КРС счита, че е необходимо да има предвидимост на срока на ползване на услугите за достъп, както и възможност за възвръщане на инвестициите на предприятието със значително въздействие върху пазара с оглед предоставяне на необвързания достъп.

Задължение за прозрачност

1. От страна на СЕК се предлага допълване, с оглед яснота и изчерпателност, на т. 3.1.2. от проекта на Решение, както следва:

„3.1.2. места за достъп – посочване на населени места и точки, в които има възможност за реализиране на необвързан достъп, посочване на възможностите за **съвместно разполагане, отдалечено колокиране и възможностите за предоставяне на достъп до междинна точка от абонатната линия” (стр. 6 от становището).**

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

2. От страна на „Мобилтел” ЕАД има предложение за създаване на нови т.т. 3.1.7., 3.1.8. и 3.4. (стр. 11-12 от становището). Дружеството счита, че предложените мерки, включени в обхвата на задължението за прозрачност, съответстват на наложените в държавите – членки на ЕС и способстват за по-голямата ефективност на наложеното задължение за прозрачност. Задължението за публикуване на ценовите условия за предоставяне на съвместен и пълен необвързан достъп съответства и на наложеното съответно задължение на „БТК” АД на пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи, на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение и на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро. Конкретните предложения са, както следва:

„3.1.7. действащите цени и условия за предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, включително за цените и условията, приложими към собствените услуги, услугите, предоставяни на свързани лица на свързания пазар на дребно или на други свързани пазари на едро;

3.1.8. условия, включително цени за съвместно разполагане и ползване на съоръжения;

3.1.9. планирано развитие на мрежата до 2013 г., включително планирани реконфигурации на мрежата.

3.4. Задължението за публикуване на интернет страницата на дружеството на информацията по т. 3.1.7. и 3.1.8. се изпълнява до публикуване на типово предложение съгласно т. 4, раздел V от настоящото решение (одобрено с влязло в сила решение на КРС или с решение с окончателно потвърдено предварително изпълнение).”

Становище на КРС

КРС приема частично направеното предложение.

КРС обръща внимание, че до одобряване на ново Типово предложение за необвързан достъп е налице действащо такова, одобрено по реда на ЗД (отм.). В този смисъл, направеното от „Мобилтел” ЕАД предложение може да се приеме частично, като задължението за публикуване на условия за предоставяне на необвързан достъп може да се отнася само до нововъведени условия, съгласно наложени специфични задължения. По отношение на специфични задължения, отнасящи се до определяне на условия за предоставяне на необвързан достъп, които следва да се предложат от страна на „БТК” АД (например описание на услуги и процедури), и които след обществени консултации и оценка от страна на КРС ще станат част от Типовото предложение, не би могло да се наложи допълнително задължение за прозрачност до момента на одобряване на ново Типово предложение.

По отношение на предложението за публикуване на действащи (респективно наложени) цени, КРС приема същото.

По отношение на предложението за т. 3.1.9., КРС счита, че тази информация може да съдържа търговска тайна за предприятието и следва да бъде предоставяна на КРС при необходимост.

Задължение за изготвяне и публикуване на Типово предложение за необвързан достъп

1. По отношение на раздел V, т. 4 от проекта на Решение относно задължението за публикуване на Типово предложение за необвързан достъп до абонатна линия „Мобилтел” ЕАД прави следните предложения (стр. 11-15 от становището):

1.1. „Мобилтел” ЕАД предлага изменение на заглавието на т. 4.2 от раздел V на проекта на Решение, както следва:

„4.2. Условия за необвързан достъп до абонатната линия, посочени по отделно за всяка една от посочените в предходната т. 4.1 услуги.”

Съгласно становището на дружеството, с предложението се постига съответствие между текста на т. 4.2 от Раздел V от Решението и предвиденото на стр. 113 от приложението към Решението. В т. 5.4.5.5 на приложението, се коментира че „БТК” АД трябва да разпише изчерпателно в Типовото предложение възможните варианти за реализация на услугите „backhaul”, „отдалечено колокиране” и „sub-loop”. Това се налага поради факта, че до момента тези услуги не се реализират на практика, както и че в изменението на Системата за определяне на разходите на „БТК” АД от 2008 г. са представени като една услуга (услуга backhaul и услуга отдалечено колокиране).

С оглед на горното, „Мобилтел” ЕАД счита, че задължение за „БТК” АД да опише в Типовото предложение изчерпателно възможните варианти за реализация на услугите „backhaul”, „отдалечено колокиране” и „sub-loop” следва да се включи в т. 5.4.4 на стр. 106 от приложението към Решението, както и в т. 4.2 от Раздел V от Решението.

Становище на КРС

КРС приема принципно направеното предложение, но счита, че то следва да бъде отразено като се измени текста на т. 4.1. от Раздел V от проекта на решение, както следва

„4.1. Описание и условия за ползване всяка една от услугите: ..”

КРС счита, че при промяна на текста на т. 4.2. е възможно да се получи неточност, тъй като т. 4.2. в цялост не е относима към цялата т. 4.1. и в този смисъл подобни препратки са некоректни.

1.2. Дружеството предлага в съдържанието на Типовото предложение да бъдат включени и предлаганите от „БТК” АД отстъпки и приложими критерии за ползване на отстъпки. „Мобилтел” ЕАД счита, че с посоченото задължение ще бъдат създадени условия за постигане на прозрачност и предвидимост, както и че ще бъде избегнато прилагане на ценови условия, които не са обективно обосновани и не съответстват на задължението за разходоориентираност.

Становище на КРС

КРС не приема забележката. В съответствие с нормативните изисквания КРС одобрява Типовото предложение и има правомощията да изисква промени в него. КРС счита, че наложеното задължение в Раздел V, т. 1.7 от Проекта на решение гарантира предоставянето на услуги на едро при условия, които кореспондират с условията за предоставяне на съответните услуги на дребно.

1.3. „Мобилтел” ЕАД предлага буква „б” в т. 4.5 от Раздел V от проекта на Решението да се измени, както следва:

„б) качество на услугите и обслужването, включително качествени параметри на услугите, процедури за установяване и отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество”.

По отношение на т. 4.5 от раздел V на проекта на Решение, „Мобилтел” ЕАД предлага и създаване на нови т.т. „д”, „е” и „ж” със следното съдържание:

„д) обезщетения за отклонения от качествените параметри за предоставяне на услугата;

е) основания за отказ, които следва да са свързани единствено с липса на достатъчен капацитет;

ж) друга относима информация, необходима за осъществяване на услугата предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, както и за предоставяне на съвместно разполагане и ползване на съоръжения.”

Мотивите на дружеството са в насока, че чрез налагане на задължение за изготвяне на по-подробно Типово предложение за предоставяне на пълен и съвместен необвързан достъп ще се създаде детайлизирана уредба на всички задължения на „БТК” АД и може да се очаква да бъдат постигнати бързи и ефективни промени в конкурентната среда

на съответния пазар. Предвид липсата на ефективно ползване на услугите на едро по предоставяне на пълен и съвместен необвързан достъп, Типовото предложение следва да създава необходимата основа за ефективно предлагане на услугата. Предложеното допълнение и изменение на т. 4 от Раздел V на проекта на Решение цели по-изчерпателно изброяване на елементите от съдържанието на Типовото предложение и съответства на подхода на националните регулаторни органи на държавите-членки на ЕС.

Същевременно дружеството счита, че включването на разпоредби относно качествени параметри на услугата, осигуряване на нейното поддържане в изправност, както и съответните обезщетения при неизпълнение на тези задължения, са от изключителна важност за постигане на целите на наложеното задължение. При липса на гаранции за надеждното функциониране на самата услуга, наложеното задължение би могло да изгуби интензитета на предвижданото въздействие върху конкурентната среда. По този начин, ще се намалят възможностите за прилагане на дискриминационни условия спрямо определени предприятия и ще се създаде стабилност във взаимоотношенията между „БТК“ АД и съответните договарящи страни. Значението на подобни параметри в Типовото предложение са подчертани и в Доклад на Групата на Европейските регулатори (ГЕР) относно най-добрите практики при налагане на специфични задължения на едро за предоставяне на пълен и съвместен необвързан достъп и на битстрийм достъп¹⁰. В доклада на ГЕР изрично е посочено, че качеството на услугите на едро свързани с предоставяне на достъп е от съществено значение за развитие на конкуренцията, тъй като от една страна оказва влияние върху качеството на предоставяните от алтернативните предприятия услуги на дребно, а от друга страна е от съществено значение за оптимизация на процесите на алтернативните предприятия. Качеството на предоставяните услуги е от значение и за предотвратяване на възможността за вертикално прехвърляне на пазарна сила от страна на историческото предприятие, като предоставя различно качество по отношение на собствените си услуги на дребно в сравнение с качеството, което предлага и гарантира на алтернативните предприятия. Различното качество може да окаже съществено негативно влияние върху конкуренцията на съответните пазари на дребно.

Същевременно, в доклада на ГЕР е посочено и че за да се гарантира спазване на договорените в Типовото предложение качествени параметри на услугите, следва да бъде предвидено и заплащане на съответните обезщетения за неизпълнение на договореното качество. Това обезщетение следва да бъде в такъв размер, че да гарантира спазване на качествените параметри от страна на историческото предприятие.

Предвид изложеното, дружеството счита, че преговорният процес между историческото предприятие и останалите участници на пазара ще бъде изключително улеснен, като ще се създадат необходимите предпоставки за стимулиране развитието на конкурентен пазар.

Становище на КРС

По предложението за изменение на б. „б“ от т. 4.5. - КРС не приема предложената редакция. Б. „б“ от т. 4.5. е в съответствие с разпоредбата на чл. 176, ал. 2, т. 4, б. „б“ от ЗЕС.

По предложението за създаване на нови точки в т. 4.5.:

По предложената нова б. „д“ - приема се по принцип, като се изменя текста на б. „в“ на същата точка, както следва:

„в) типови договорни условия, включително обезщетения при неизпълнение на задълженията по предоставяне на услугите.“

По предложената нова б. „е“ – същата не се приема. Основанията за отказ на достъп, когато е налице наложено специфично задължение за достъп на съответен пазар, са съгласно разпоредбите на чл. 17 от Наредба № 1.

По предложената нова б. „ж“ – приема се по принцип, като се създава нова б. „е“, както следва:

„е) друга относима информация, с оглед осъществяване на необвързан достъп и необходимите за неговото реализиране услуги.

1.4. От страна на „Мобилтел“ ЕАД се предлага и създаването на нова т. 4.6. в проекта на Решение, със следното съдържание:

¹⁰ ERG (07) 53 WLA WBA BP final 080604 “Report on ERG Best practices on regulatory regimes in wholesale unbundled access and bitstream access”.

„4.6. Условия и срокове за изпълнение на наложените в Раздел V, т. 1.1 до т. 1.6. задължения за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или средства.“

Предложението на дружеството е във връзка с посоченото на стр. 103 от приложението към проекта на решение, където е посочено, че задължението за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или средства следва да се изпълняват при условия и срокове, определени в одобреното от КРС Типово предложение за необвързан достъп, както и в съответствие с наложените с решението специфични задължения. Поради това дружеството счита, че условията и сроковете за изпълнение на задължението за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или средства следва да се включи в минимално необходимото съдържание на Типовото предложение.

Становище на КРС

КРС не приема направеното предложение. Предложените от КРС в т.V, 1.1. – 1.6. специфични задължения за достъп на „БТК“ АД, са както следва:

- „1.1. Запазване на предоставен достъп до абонатната линия;**
- 1.2. Добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп;**
- 1.3. Предоставяне на достъп на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, до абонатната линия, включително предоставяне на достъп до междинна точка от абонатната линия;**
- 1.4. Предоставяне на съвместното разполагане (колокиране) и други форми на съвместно ползване на помещения и съоръжения, включително отдалечено колокиране;**
- 1.5. Предоставяне на определени услуги, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услуги от край до край за потребителите;**
- 1.6. Осигуряване на достъп до операционни поддържащи системи или подобни софтуерни системи, когато са необходими с цел ефективно реализиране на необвързания достъп за осигуряване на ефективна конкуренция при предоставяне на услуги.“**

Предвид посоченото, на първо място, КРС не намира логика в определянето на срокове и условия за изпълнението на задълженията по т. 1.1. и 1.2. На второ място, останалите задължения на практика представляват описание на видове достъп и видове услуги по осигуряване на достъп и в този смисъл сроковете и условията за тези услуги са вече посочени като съдържание на Типовото предложение.

1.5. „Мобилтел“ ЕАД предлага създаването на нов параграф в т. 4.5., като предложението цели привеждане в съответствие на Проекта на решение, както с приложението към него, така и с решение № 2430/19.12.2008 г. проект на решение за определяне на пазарите на генериране и терминиране на повиквания в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. На стр. 108 от пазарния анализ, който е приложение към проекта на Решение, КРС е посочила, че включването на други условия в Типовото предложение, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничава развитието на конкуренцията. Това изискване обаче не е включено в Проекта на Решението, поради което дружеството предлага включването на следния нов параграф:

„Включването на други условия в Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничават развитието на конкуренцията и да създават неравнопоставеност, както и да внасят неяснота при регламентиране на условията за реализиране на необвързания достъп.“

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

1.6. „Мобилтел“ ЕАД предлага и добавянето на т. 4.7. със следното съдържание:

„4.7. Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да внесе в Комисията изменение в действащото Типово предложение за необвързан достъп, съобразно изискванията на настоящото решение, в срок до един месец от приемане на решението.“

Дружеството подчертава, че предложението е в съответствие с предвиденото аналогично задължение на „БТК“ АД по отношение на Типовото предложение за битстрийм достъп и Типовото предложение за взаимно свързване, предвидени съответно в раздел VI, т. 4.10 от Проекта на решение и в Решение № 2430/19.12.2008 г. на КРС. Липсата на срок за привеждане в съответствие на действащото Типово предложение с наложените задължения ще пречатства предоставянето на необвързан достъп и няма да доведе до преодоляване на потенциалните конкурентни проблеми, свързани с отказ от достъп, тактики на забавяне, обвързване на услуги и др.

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

Предложени ценови ограничения на пазара на необвързан достъп

1. СЕК счита, че кумулирането на всички срокове, предвидени в т. 5 на раздел V на проекта на Решение води до отплагане във времето на налагане на задължението за прилагане на разходоориентирани цени от „БТК“ АД. С оглед уточняване и скъсяване на сроковете, сдружението предлага:

- в т. 5.3.3. да бъде предложен конкретен срок за приемане на форма и методология за разделно счетоводство, като за оптимален срок се предлага 1 месец;
- срокът по т. 5.4.1., в който „БТК“ АД представя на комисията проект на промени в системата за определяне на разходите след въвеждане на разделното счетоводство, да бъде намален от 6 на 3 месеца;
- в т. 5.4.2. следва да се конкретизира срок, в който „БТК“ АД определя разходоориентирани цени въз основа на система за определяне на разходите, разработена в съответствие с Препоръката на ЕК относно регулирането на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи в рамките на ЕС. СЕК Предлага този срок да бъде 3 месеца от влизане в сила на Препоръката.

Становище на КРС

По отношение на разделното счетоводство следва да се подчертае, че КРС поддържа принципната си позиция при налагане на специфичното задължение за разделно счетоводство, съдържаща се в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, където по отношение на „БТК“ АД като правопреемник на „БТК Мобайл“ ЕООД, е посочено:

„... в съответствие със съображение 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката¹¹ от 2005 г., КРС е на мнение, че следва да конкретизира, че задължението за разделно счетоводство, наложено на съответните пазари за терминиране на трафик в определено местоположение и за генериране на трафик от определено местоположение, прилагано по отношение на цялостната дейност на предприятието, се отнася и до услугите, предлагани от предприятието на разглеждания пазар. Тъй като задължението за разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, то КРС счита, че отстраняването на потенциалните конкурентни проблеми, свързани с възможностите за крос-субсидиране, следва да се осъществи чрез предприемането на съответните мерки на пазара, върху който „БТК“ АД има най-голяма пазарна сила. Предвид изложеното КРС счита, че не е необходимо да наложи на настоящия пазар на „БТК“ АД задължение за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство, тъй като такова е наложено на пазарите на едро на генериране/терминиране на повиквания от/в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи.”

В съответствие с горе цитираната принципна позиция КРС още веднъж посочва, че задължението за разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие, в съответствие със съображение 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката от 2005 г. КРС е на мнение, че по този начин ще се осигури пълнота и съпоставимост на финансовата информация и ще се гарантира отстраняването на потенциалните конкурентни проблеми, свързани с възможностите за крос-субсидиране. В този смисъл изрично налагане на задължението за разделно счетоводство не е необходимо на

¹¹ Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)

разглеждания съответен пазар, тъй като същото е наложено на пазарите на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, което не изключва прилагането му и на пазара, обект на анализа.

В тази връзка следва да се отбележи, че сроковете за прилагане на разделно счетоводство и съответно за изменение на системата за определяне на разходите са посочени в решение на КРС № 237 от 17 март 2009 г.

КРС обръща внимание, че предложения в проекта на решение срок за представяне на проект на промени в системата за определяне на разходите е обвързан с разпоредбите на ЗЕС.

КРС не счита, че е подходящо да се определя към настоящия момент срок за представяне на цени, определени въз основа на система за разходите, от страна на „БТК“ АД, предвид необходимостта от осъществяване на действията по промяна в разделното счетоводство и системата за разходите.

2. „Мобилтел“ ЕАД счита, че в случай, че „БТК“ АД предостави съвместен необвързан достъп до абонатна линия или битстрийм достъп на алтернативно предприятие за целите на предоставяне на ADSL услуга на дребно на определен краен потребител, като същевременно същият краен потребител продължи да ползва гласова телефонна услуга, предоставяна от „БТК“ АД, ще бъде налице следната фактическа ситуация:

- От една страна, алтернативното предприятие ще заплаща еднократни или първоначални цени, както и месечна абонаментна за ползване на услугата, в които би следвало да са изчислени разходите на БТК за изграждане и поддържане на достъпа;
- От друга страна, крайният потребител на гласова телефонна услуга на БТК ще заплаща еднократна или първоначална цена, както и месечна абонаментна такса, в които цени са включени разходите на БТК за изграждане и поддържане на цялата абонатна линия;
- Крайният потребител ще заплаща цена за ползване на услугата на алтернативното предприятие, в която са включени разходите на това предприятие за ползване на съответния достъп на едро.

Според „Мобилтел“ ЕАД единственият извод, който би могъл да бъде направен при така описаната ситуация е, че „БТК“ АД ще реализира свръхпечалба, като получава възстановяване на едни и същи разходи или разходи, които в голяма степен се припокриват два пъти, при това като уврежда в значителна степен най-вече интересите на крайните потребители. „Мобилтел“ ЕАД счита, че КРС следва задълбочено да изследва политиката по ценообразуване на „БТК“ АД, като същевременно определи адекватни мерки за ценови контрол на „БТК“ АД при предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия и битстрийм достъп, които да позволят на алтернативните предприятия да предлагат на пазара конкурентни оферти.

Становище на КРС

КРС не приема забележката. В калкулациите на разходите за месечен абонамент при предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия „БТК“ АД не включва повече от веднъж разходите за поддръжка на абонатната линия. По отношение на цените за битстрийм достъп КРС определя прилагането на метод на ограничаване нарастването на цените на услугите до предварително определен ценови праг, като за определянето на този праг се ползва цената на съответната услуга на дребно, различна от месечния абонамент за гласова телефонна услуга – това е цената на услугата БТК ADSL, чрез която „БТК“ АД предоставя широколентов достъп на дребно.

3. „Мобилтел“ ЕАД посочва, че липсва съпоставка на еднократните цени за свързване при необвързан достъп до абонатната линия със средноевропейските цени за периода, към който са съпоставени и цените за месечен абонамент. Предприятието счита, че предвид факта, че наложените ценови ограничения ще се прилагат сравнително продължителен период от време, до одобряване на разходоориентирани цени, прилаганите от „БТК“ АД цени, както за месечен абонамент, така и за свързване, следва да бъдат съпоставими със средноевропейските цени към 2008 г.

Становище на КРС

КРС не приема забележката. Посоченото сравнение е направено въз основа на данни от Докладите на ЕК за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения през 2007 г. и 2008 г.

В т. 5.4.5.2. от анализа е цитирано сравнение на цените за месечен абонамент за необвързан достъп със средноевропейските за периода от 2005 г. до 2007 г., тъй като за този период средноевропейските цени за месечен абонамент за самостоятелен и съвместен достъп отбелязаха спад. Към октомври 2007 г. те достигнаха нива от 9,52 евро за самостоятелен достъп и 3 евро за съвместен. Намалението на посочените цени, предложено от „БТК“ АД с писмо № 37-00-295/29.07.2008 г. (КРС вх. № 04-04-232/29.07.2008 г.), с 10% за самостоятелен достъп и с 30% за съвместен достъп, е отбелязано от КРС в Проекта на анализа. Цитираното намаление е намерило отражение и в 14-ия доклад на ЕК за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения през 2008 г., като намаление на средномесечните разходи за предприятие, което ползва необвързан достъп¹². В цитирания доклад на ЕК са направени подробни сравнения на различните показатели на съответните пазари, подлежащи на ex-ante регулиране и изводи за тенденциите на тяхното развитие, както и подробна съпоставка на цените за свързване и месечен абонамент за необвързан достъп.

4. СЕК счита, че посочените на стр. 111 – 112 и стр. 114 от Приложението цени за необвързан достъп няма да доведат до желанния резултат – създаване на реални условия за ползване на необвързан достъп до абонатната линия в страната. Мотивът е, че това са цени, които понастоящем „БТК“ АД предлага на алтернативните предприятия.

СЕК изтъква, че повече от 3 години след подписване на първите договори за необвързан достъп до абонатната линия, не е налице търговско предлагане на широколентов достъп чрез ползване на необвързан достъп, което е показателно за фактът, че съществуващите условия за предоставяне на необвързан достъп не създават конкурентни условия за предоставяне на широколентови услуги на крайни потребители.

СЕК предлага всички цени за необвързан достъп (за инсталиране и месечен абонамент за вътрешен кабел за свързване; за откриване на съединителна линия на чифт и за месечен абонамент; за съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване; за измерване, проучване и отказ от усукана медна двойка) трябва да бъдат съществено намалени. В частност, месечната абонаментна цена на едро за съвместен достъп трябва да бъде намалена до 4 лв. без ДДС, а за самостоятелен достъп – до 8 лв. без ДДС.

Становище на КРС

СЕК не представя мотиви, които обосновават предложените цени. Както е посочено в Проекта на анализа, определянето на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на Системата на „БТК“ АД, е неприложимо към настоящия момент.

5. „Мобилтел“ ЕАД предлага в т. 5.1.1 и т. 5.5.1 да се уточни, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени се отнася до цените на услугите за свързване при необвързан достъп до абонатна линия и цените на услугите по съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване.

Становище на КРС

Както е посочено в т. 5.4.5.4 от Проекта на анализа, КРС счита, че наложените ценови ограничения следва да се прилагат до одобряване на разходоориентирани цени за съответните услуги, изчислени въз основа на съответната система за определяне на разходите.

6. „Мобилтел“ ЕАД предлага следното уточнение на текста на т. 5.5.2 от Проекта на Решение на КРС: „До определяне на разходоориентирани цени въз основа на изменената система за определяне на разходите, „Българска телекомуникационна компания“ АД прилага цени за предоставяне на услугите „backhaul“, „отдалечено колокиране“ и „sub-loop“, определени на основата на сравнителен анализ на цените на същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на ЕС, прилагащи разходоориентирани цени към момента на налагане на задължението.“

¹² PROGRESS REPORT ON THE SINGLE EUROPEAN ELECTRONIC COMMUNICATIONS MARKET (14th REPORT)

Становище на КРС

КРС е на мнение, че не е приложимо използването на сравнение на цените на цитираните услуги, поради различията при реализиране на услугите. Доказването на сходство на условията при предоставяне на цитираните услуги не е оправдано от практическа гледна точка, тъй като в този случай би означавало да е налице подробно описание за всеки от начините на реализиране на услугата от „БТК“ АД. Изчерпателно описание на тези случаи, обаче, не е възможно. Ако би било възможно, то КРС би приложила метода на сравнение и през 2006 г. при одобряване на Типовото предложение за необвързан достъп, когато КРС задължи „БТК“ АД да предостави услугите „backhaul“, „отдалечено колокиране“ и „sub-loop“.

Д.2. По отношение на конкурентните проблеми и свързаните с тях специфични задължения на пазара на битстрийм достъп (съответно бележки по относимите точки от проекта на Решение на КРС)

Общи бележки по отношение на конкурентни проблеми свързани с пазара на битстрийм достъп

1. В рамките на общественото обсъждане „БТК“ АД е изразило мнение (стр. 21-22 от становището) по отношение на определянето на специфични задължения на пазара на битстрийм достъп, съгласно което, така определени, тези задължения не водят до постигане на целите заложи в ЗЕС, въвеждащ регулаторна рамка 2002 на ЕС. Според предприятието основните недостатъци на пакета от мерки е:

- силно ограничаване на ефективното използване на съществуващата инфраструктура по отношение на мрежите с най-голямо разпространение, а от там затруднено навлизане на нови предприятия на пазара с оглед развитие на конкуренцията;
- ограничаване развитието на пазара на електронни съобщения на общността, както в България, така и в ЕС като цяло;
- недостатъчна защита на интересите на гражданите.

Както е посочено в Анализа, в съответствие с разпоредбите на чл. 157 от ЗЕС, при избора на специфичните задължения КРС трябва за спазва следните принципи:

- обоснованост – специфичните мерки, които регулаторът може да налага да отговарят на действащите нормативни изисквания и
- пропорционалност – да са посочени причините за налагане на специфичните мерки за всяко предприятие, като тежестта на задължението се съобразява с целения резултат.

От тази гледна точка, потенциалните конкурентни проблеми, разгледани в тази част на Анализа, следва да бъдат прецизирани най-вече по отношение реалната ситуация на пазара, а именно наличието на добре развити мрежи за алтернативен достъп и тяхното въздействие върху пазара, като цяло и различните конкурентни условия в градовете с над 100 000 жители и останалите градове. Основно следва да бъдат прецизирани възможните конкурентни проблеми, свързани най-вече с битстрийм достъпа до алтернативните мрежи за предоставяне на широколентови услуги. Такова прецизиране, предвид направените бележки, би довело до редуциране на наложените специфични задължения, най-вече по отношение на битстрийм достъпа.

Становище на КРС

Доколкото КРС не приема бележките на предприятието относно дефинирането на обхвата на пазара, то регулаторът не счита за правилни възраженията на „БТК“ АД относно разписването на конкурентните проблеми в проекта.

В допълнение могат да се посочат мотивите, изложени по-горе в становището на КРС по отношение на критериите, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар.

2. В рамките на общественото обсъждане от страна на „БТК“ АД е изразено становище (стр. 11-12 от становището) относно обвързаното предлагане на услуги и факта, че КРС прави обстойно проучване на обвързаното предлагане на услуги от страна на „БТК“ АД, като се отчита, че единствено обвързване на пакетни услуги от основния оператор представлява потенциален конкурентен проблем. Според предприятието констатациите, които КРС е направила по отношение на обвързването на услуги предоставяни чрез

кабелни мрежи, е некоректна и данните не дават достатъчна яснота за предоставянето на обвързани услуги. Цитирайки данни от годишния доклад на КРС, „БТК“ АД стига до извода, че пазарът на дребно на широколентов достъп до интернет се характеризира със силна конкурентна среда, създадена от първоначалното безпроблемно навлизане на пазара на кабелните мрежи и LAN мрежите, особено в големите градове и силни затруднения за навлизане на xDSL технологиите в него.

Становище на КРС

Вж. мотивите, посочени в Раздел Б., т. 6.

По отношение на задължението за достъп

1. От страна на СЕК (стр. 7 от становището) се предлага допълване на задължението за предоставяне на достъп по т. 1 на раздел VI от проекта на Решението. Според СЕК следва да се предвиди, че задължението за предоставяне на битстрийм достъп не само се запазва, но и се изменя, като се предвиди, че за в бъдеще битстрийм достъп ще се предоставя и на трите нива, предвидени в чл. 10, ал. 2 от Наредба № 1.

Предложение в същия смисъл е постъпило и от страна на „Мобилтел“ ЕАД (стр. 17-19 от становището), като дружеството предлага в проекта на Решение съдържанието на задължението за предоставяне на битстрийм достъп на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги да бъде конкретизирано, като се посочи, че достъпът се предлага на всички нива, посочени в чл. 10, ал. 2 от Наредба № 1 от 19.12.2008 г. за условията и реда за осъществяване на взаимно свързване (в съответствие и с Общата позиция на ГЕР относно битстрийм достъп¹³) и бъде посочена характеристиката на всяко едно от тези нива. Предложеното уточнение има за цел привеждане в съответствие с действащата нормативна уредба, както и на самия проект на решение с приложението към него, където изрично е посочено, че достъпът следва да бъде гарантиран спрямо всички нива, посочени в Общата позиция относно битстрийм достъпа, като същевременно с оглед яснота и прецизност бъде дефинирано съдържанието на всяко ниво. Решението, с което се налагат на „БТК“ АД специфични задължения като предприятие със значително въздействие на съответния пазар на предоставяне на широколентов достъп на едро, е индивидуален административен акт и наложените с него специфични задължения на „БТК“ АД следва да бъдат конкретно и изчерпателно посочени. Дружеството счита, че общото позоваване в приложението към Решението към всички нива на битстрийм достъп съгласно Общата позиция на ГЕР не е достатъчно и би могло да повлияе на стабилитета на наложените на „БТК“ АД специфични задължения.

Наред с изложеното „Мобилтел“ ЕАД се позовава и на Общата позиция на ГЕР относно битстрийм достъпа, в която е включена и обикновената препродажба (Simple Resale) като отделно ниво, при която практически услугата, която историческото предприятие предоставя на алтернативните предприятия, не се различава по никакъв начин от тази, която се предлага на крайните потребители. При този тип взаимоотношения, не е необходимо за алтернативния доставчик да оперира собствена инфраструктура, а единствено да предлага на пазара (под собствена търговска марка), разпространява и да фактурира услугата, предоставена му от историческото предприятие. Тъй като алтернативното предприятие няма възможност да предостави продукт с различни технологични характеристики от услугата на историческото предприятие, то на практика предлага най-общо портала за ползване на услугата. Поради посоченото „Мобилтел“ ЕАД счита, че този тип достъп следва да бъде предвиден като четвърто ниво на предоставяне на битстрийм достъп.

Предвид посоченото „Мобилтел“ ЕАД предлага следната редакция на т. 1.3:

„1.3. Предоставяне на битстрийм достъп на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги до абонатната линия. Битстрийм достъпът се предоставя на всички нива, посочени в Общата позиция относно битстрийм достъпа на Групата на Европейските регулатори, както следва:

1.3.1. Първо ниво на достъп (непосредствено след DSLAM) – „БТК“ АД предоставя на заинтересованото предприятие xDSL линия за свързване (DSL access link), а

¹³ ERG Common position on Bitstream access – adopted on 02.04.2004 and amended on 25.05.2005.

предприятието, което ще ползва битстрийм достъп, присъства физически при DSLAM и осигурява преноса до собствената мрежа;

1.3.2. Второ ниво на достъп (в опорната мрежа) – „БТК” АД предоставя xDSL линията и услуга за пренос (backhaul) и прехвърля трафика в точка от неговата опорната мрежа (ATM или съответно ниво при използване на друга технология) към предприятието, което ще ползва битстрийм достъп; предприятието, което ще ползва битстрийм достъп, управлява трафика на собствените си абонати;

1.3.3. Трето ниво на достъп (на IP ниво) – „БТК” АД предоставя xDSL линията и услуга за пренос (backhaul) и прехвърля трафика в точка от неговата IP управляема мрежа към предприятието, което ще ползва битстрийм достъпа; „БТК” АД управлява трафика на абонатите на предприятието, което ще ползва битстрийм достъп;

1.3.4. Четвърто ниво (Обикновена препродажба) – „БТК” АД предоставя на заинтересованото предприятие xDSL линия за свързване (DSL access link) заедно с backhaul услугата, както и свързаността към обществената IP мрежа на World Wide Web.”

Становище на КРС

По отношение на предложението на СЕК задължението за предоставяне на битстрийм достъп не само да се продължи, но и да се измени, следва да се има предвид, че КРС е определила в Проекта на анализа задължение за „БТК” АД да предоставя битстрийм достъп, в съответствие с Общата позиция относно битстрийм достъпа на Групата на Европейските регулатори (ERG) и посочените нива. В този смисъл няма правна и техническа пречка предоставен вече достъп да бъде изменен в достъп с други параметри.

КРС не приема предложените текстове от страна на СЕК и „Мобилтел” ЕАД за разписване на нивата на битстрийм достъп в проекта. Както е посочено в проекта, към настоящия момент „БТК” АД осигурява битстрийм достъп на второ ниво, съгласно Общата позиция на ERG¹⁴, предвид заявеното желание на заинтересованите предприятия, които са сключили договори за битстрийм достъп. Също така, в проекта на анализ, в частта задължение за достъп на пазара на битстрийм достъп, е посочено, че заключенията от анализа сочат, че предоставянето на широколентов достъп на крайните потребители на пазара на дребно изисква достъп до оборудване на „БТК” АД (input), който е от съществено значение за другите предприятия на пазара, за да могат да осъществяват дейността си и да се конкурират на пазарите на дребно. Отчитайки горното КРС е посочила, че счита, че за да се насърчава конкуренцията на пазара на дребно, чрез задължението за достъп на предприятието със значително въздействие върху пазара **достъпът следва да бъде гарантиран спрямо всички нива, посочени в Общата позиция на ERG относно битстрийм достъпа**. В проекта е посочена Общата позиция на ERG, предвид обстоятелството, че към момента на поставяне на обществено обсъждане на проекта, Наредба № 1 не е била обнародвана в Държавен вестник.

Към момента възможните нива за предоставяне на битстрийм достъп са посочени в чл. 10 от Наредба № 1. Задължението на „БТК” АД е за предоставяне на битстрийм достъп и КРС счита, че конкретното разписване на нивата на достъп, ведно с процедурата и условията за предоставянето им, ще бъде извършено в рамките на изготвяне на Типовото предложение за битстрийм достъп.

2. „БТК” АД счита, че задължението за достъп до необходими мрежови елементи и съоръжения ще ограничи в достатъчна степен предимствата на историческото предприятие от наличието на изградена инфраструктура и икономите от мащаба.

Следователно, тежестта на наложените мерки в проекта на Анализ не съответства на обективната пазарна ситуация и като такива се явяват непропорционални. Именно пазарната ситуация дава основание на „БТК” АД да смята, че равнопоставеността, прозрачността и достъпът са единствените възможни и обосновани мерки. Налагането на по-широк кръг задължения не може да намери опора в принципите за определяне на мерки, особено като се има предвид, че пазарният дял на „БТК” АД на пазара на дребно не е висок.

Ако бъдат наложени задълженията за равнопоставеност, прозрачност и достъп ще бъде постигнат баланс между необходимото ниво на регулация и контрол и установената пазарна ситуация. Необоснованото разширяване на мерките и задълженията противоречи на принципа на пропорционалност при определянето им, тъй като засилената

¹⁴ ERG (03) 33rev2,

http://www.erg.eu.int/doc/whatsnew/erg_03_33rev2_bitstream_access_final_plus_cable_adopted.pdf

интензивност и тежест на наложените задължения не води до постигане на ефективна конкуренция, а напротив – ограничава развитието на пазара или го насочва в друга посока. „БТК“ АД счита, че единствено посочените по-горе мерки могат да бъдат наложени на „БТК“ АД на пазара на битстрийм достъп и са оправдани както от гледна точка на обективната пазарна среда, така и от гледна точка на нормативната уредба. Предвид пазарната обстановка в посочените географски региони, според „БТК“ АД, това са единствените мерки, които биха могли да преминат успешно „тест за пропорционалност“ съгласно изискванията на регулаторната рамката на ЕС от 2003 г. Налагането на пропорционално подбрани специфични задължения по отношение на битстрийм достъпа измежду останалите, регламентирани по чл. 166, ал. 2 от ЗЕС, биха били достатъчни, за да осигурят добра основа за бъдещо развитие на пазара. По този начин, от една страна, ще се даде възможност нови предприятия да участват в този пазар, а от друга – ще се постигне баланс, при наличие на едва 25% пазарен дял на основния оператор на пазара на дребно (стр. 21-22 от становището).

Становище на КРС

КРС не приема бележката на „БТК“ АД. На първо място КРС счита за неотнормим довода, че предприятието има 25 % пазарен дял на пазар на дребно. Видно от анализа, липсва ефективна конкуренция на съответния пазар на едро и са налице конкурентни проблеми, които могат да бъдат преодоляни единствено с налагане на подходящи мерки. На второ място КРС не приема, че налагането на задължение за прозрачност и равнопоставеност ще създаде условия за конкуренция. КРС счита, че без налагането на задължение за достъп, че могат да бъдат наложени ефективни мерки за прозрачност и равнопоставеност.

3. От страна на СЕК (стр. 7-8 от становището) се предлага т. 1.7 от проекта на Решение да се измени, с цел внасяне на яснота, както следва:

„Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро при **ценови и неценови** условия, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно, предлагани от „Българска телекомуникационна компания“ АД. Услугите на дребно могат да се предлагат на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия и подписване на анекси към сключените договори с тях при **ценови и неценови** условия, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро, „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да внесе в Комисията и предложението за изменение в условията на дребно.

Според СЕК е важно да се изиска от „БТК“ АД **и подписване на анекси към сключените договори със заинтересованите предприятия, преди да измени условията си на дребно, защото в противен случай, дори при изменено Типово предложение, е възможно да се стигне до фактическо препятстване на изменения на условията на едро, чрез неподписване на анекси към договорите с конкурентите.**

Във връзка с горното, СЕК иска да се допълнят задълженията на „БТК“ АД на стр. 123 и 124 от Приложението, като БТК следва да изпрати до КРС не само копие от уведомление и писмено доказателство, че всички предприятия със сключени договори за битстрийм достъп са информирани при изменения на условията по съществуващи профили/нови профили на ADSL на услугата на дребно, **но и доказателство, че на тези предприятия е предложено подписване на анекси към сключените договори.**

Съгласно становището на СЕК в Приложението следва да се конкретизира правилото на т. 1.7., като се уточни за кои услуги на дребно важи то, тъй като не е ясна и връзката между посоченото правило, и подробните правила за приложение на задължението за ценово ограничение „retail minus“ на стр. 123 и 124 от Приложението. Налице са различни срокове (един месец, респ. 25 работни дни и 45 дни), както и различно естество на посочените задължения на БТК. В същото време правомощията на КРС за намеса трябва да бъдат разписани по-ясно и подробно, и то в текста на самото Решение, а не единствено в Приложението към него.

От страна на „Мобилтел“ ЕАД (стр. 19 от становището) също е постъпило предложение за изменение на т. 1.7 раздел VI, както следва:

„1.7. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро при **ценови и неценови условия и при срокове**, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно от „Българска телекомуникационна компания“ АД. Услугите на дребно могат да се предлагат на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия при **ценови и неценови условия и при срокове**, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро „Българска телекомуникационна компания“ АД следва да внесе в Комисията и предложението за изменение в условията на дребно. Задължението на „Българска телекомуникационна компания“ АД да предоставя битстрийм достъп се отнася до предоставянето на достъп до всички нива, посочени в предходната т. 1.3. Предоставянето на достъп следва да се извършва в срокове, които не се различават от сроковете, в които „БТК“ АД само би организирано предоставянето на съответната услуга на пазара на дребно.” Мотивите на предприятието за съответните изменения са посочени на систематичните места в становището

Становище на КРС

КРС приема частично направеното предложение на „Мобилтел“ ЕАД, което съдържа и предложението на СЕК. Въвеждането на изрично изискване за определяне на условия и срокове, които кореспондират с условията за предоставяне на услуги на дребно се основава на необходимостта от създаване на условия за развитие на конкуренцията. Предвид предложеното задължение за Типово предложение, при определяне на условията в същото ще бъдат определени конкретните условия и срокове, които дават възможност за ефективна конкуренция и които няма да препятстват процесите по реализиране на битстрийм достъп.

По отношение на частта от предложението, касаеща нивата на достъп, са относими мотивите, посочени по-горе.

4. В своето становище СЕК (стр. 8-9 от становището) изразява мнение, че за момента „БТК“ АД предоставя възможност за битстрийм достъп само до активни абонати на компанията, които ползват фиксирана гласова телефонна услуга от нея. Налице е обвързано предлагане на DSL услуга и фиксирана гласова телефонна услуга – поведение, за което „БТК“ АД е санкционирано от КЗК с Решение №1023 от 20.11.2007г. В този смисъл СЕК предлага на „БТК“ АД да се наложи задължение за предоставяне на битстрийм достъп и на лица, които не ползват фиксира гласова телефонна услуга (лица със закрити абонатни линии и нови абонати).

Направеното искане кореспондира с предложената от КРС забрана за обвързване на услугите, предоставяни от „БТК“ АД в ценови пакет в случай, че крайните потребители нямат възможност да ползват услугите самостоятелно, т.е. необвързани в пакет в проектоанализа на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение.

Както сочи СЕК, с посочените мерки ще се осигури предоставяне на услугата “naked DSL”, като се „развърже” предоставянето на широколентов достъп до Интернет по DSL технология от задължителното предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга. Подобна мярка ще бъде в полза на потребителите, които ще имат възможност да ползват DSL услуга за достъп от алтернативен оператор, без да бъдат принуждавани да заплащат едновременно и месечен абонамент за фиксирана телефонна услуга на „БТК“ АД.

Становище на КРС

КРС е на мнение, че „БТК“ АД трябва да осигурява битстрийм достъп до неактивните абонатни линии, като задължението на „БТК“ АД да предоставя битстрийм достъп до такива линии се отнася за случаите на вече изградена инфраструктура, осигуряваща абонатен достъп. КРС счита, че „БТК“ АД не следва да се задължава да предоставя битстрийм достъп на предприятията, желаещи да предоставят услуги на крайни потребители, до които „БТК“ АД не е изградило абонатен достъп.

Предложението се приема частично, като КРС определя задължение за предоставяне на битстрийм и до неактивни абонатни линии.

5. От страна на „Мобилтел“ ЕАД (стр. 19-20 от становището) се предлага да се създаде нова т. 1.8. в проекта на решение със следното съдържание:

„1.8. предоставяне на „naked DSL” - „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на битстрийм достъп до абонатната линия на едро независимо от наличието или липсата на действащ договор на крайния потребител с „Българска телекомуникационна компания” АД или с предприятие, ползващо предоставяне на услугата наемане/отдаване под наем на абонатни линии на едро (WLR) , за ползване на гласови услуги в нискочестотната лента.” Предприятието сочи, че предоставянето на ‘Naked DSL over bitstream access’ е свързано с възможността алтернативни предприятия, ползващи съвместен необвързан достъп или широколентов достъп на едро, да предлагат на крайния потребител DSL услуга, без да съществува изискване за заплащане на абонаментна такса за гласова телефонна услуга (предоставяна в нискочестотната лента) на историческото предприятия по отношение на тази абонатна линия. „Мобилтел” ЕАД счита, че налагането на посоченото задължение е обосновано с оглед установените към настоящия момент конкурентни проблеми, свързани с обвързано предлагане на продукти и прехвърляне на пазарна сила на хоризонтално свързани пазари, констатиран и от КЗК.

От страна на дружеството се цитира и решение № 1023/2007 г. на КЗК, потвърдено с решение № 1963/2009 г. на петчленен състав на ВАС, в което изрично е подчертано, че за ползването на услугата ADSL достъп до Интернет технологично не е необходимо да се осъществява достъп до онази част от фиксираната телефонна мрежа на „БТК” АД, чрез която се осъществява генериране на телефонни повиквания. Достатъчно е само наличието на абонатна линия до съответната точка, поставянето на сплитер и модем при абоната, както и отчитане на ограниченията за разстояние. Соци се и извода на КЗК, че подобно поведение от страна на „БТК” АД уврежда интересите на потребителите на ADSL, тъй като пред възможността да ползват ADSL заедно с телефонните услуги на други доставчици при по-висока съвкупна цена, потребителите определено биха предпочели при липсата на икономическа изгода, да ползват фиксираната гласова телефонна услуга на „БТК” АД. Цитира се и становището на КРС, представено по производство № КЗК-372/2007 г., в което също е изложена позицията, че от техническа гледна точка няма пречки услугата ADSL достъп до Интернет да бъде предоставяна, без да се ползва и гласова телефонна услуга.

Като извод се сочи, че по този начин обвързаното предлагане на ADSL достъп до Интернет с достъпа до фиксираната телефонна услуга води единствено до затвърждаване на позициите на дружеството на пазара на гласовата телефонна услуга и съответно до увреждане на интересите на неговите конкуренти на този свързан пазар, като съществува потенциална опасност от преориентиране на част от клиентите на другите предприятия, които желаят да ползват ADSL към БТК, което предвид необосноваността на констатираното обвързано предлагане е недопустимо от конкурентноправна гледна точка.

Целта на забраната за обвързване, според дружеството, е да се установи съответствие на специфичния регулаторен подход с практиката по прилагане на Закона за защита на конкуренцията и да се предотврати затварянето на пазара чрез прехвърляне на пазарна сила на свързани пазари, което би имало негативен ефект както върху конкуренцията, така и върху крайните потребители.

Становище на КРС

КРС приема по принцип направеното предложение и е редактирала текста.

6. От страна на „Мобилтел” ЕАД (стр. 20 от становището) се предлага в раздел VI, т. 1 от Решението да бъде създадена т. 1.9. със съдържанието, посочено по-долу:

„1.9. „Българска телекомуникационна компания” АД се задължава да уведомява писмено предприятията, с които води преговори за сключване на договор за предоставяне на битстрийм достъп на едро и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за предоставяне на битстрийм достъп на едро, като се задължава да предоставя писмено обосновано уведомление до съответното предприятие, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока, определен в действащата нормативна уредба, Типовото предложение за битстрийм достъп и/или сключения договор.”

Предложението е в съответствие с наложеното задължение на „БТК“ АД, с решение № 2430/19.12.2008 г. на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, както и с установения конкурентен проблем за вертикално пренасяне на пазарна сила на свързани пазари на едро и дребно. С предложената мярка се цели да бъде преодоляна възможността на „БТК“ АД да отказва на другите участници на пазара достъп до своята мрежа и предлагане на услугите на едро или да ги предлага при условия, които се приравняват на отказ.

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

7. „Мобилтел“ ЕАД предлага и в т.1 от раздел V на проекта на Решение да бъдат създадени нови т. 1.14 и т. 1.15, 1.16 и 1.17 (стр. 21-22 от становището), както следва:

„1.14. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури ефикасен битстрийм достъп на едро, като не поставя изисквания за ползване на допълнителни услуги или изпълнение на допълнителни условия, които не са необходими за целите на предоставяне на поискания достъп .”

Становище на КРС

КРС счита, че предложението на „Мобилтел“ ЕАД не следва да се приема, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 14, т. 2 от Наредба № 1, предприятие със значително въздействие върху съответен пазар, на което е наложено задължение за предоставяне на достъп, няма право да обвързва ползването на допълнителни услуги по достъп с основните услуги по съответния вид достъп. В този смисъл предложението на предприятието е обезпечено с наличието на изрична правна норма, приложима по отношение на разглеждания пазар.

„1.15 „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да синхронизира процедурата за предоставяне на битстрийм достъп с процедурата за преносимост на фиксираните номера.”

С оглед различните срокове за предоставяне битстрийм достъп и услугите по преносимост на фиксираните номера, дружеството сочи, че двете процедури следва да бъдат синхронизирани. Предложението има за цел да преодолее възможните забавяния при предоставяне на услугите за самия краен потребител, които биха възникнали при липса на подобно задължение.

Становище на КРС

Предложението не се приема. Отноsimи са мотивите посочени по бележката на „Мобилтел“ ЕАД, свързана с идентично предложение по отношение на необвързания достъп.

„1.16. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да не налага ограничения на трафика, генериран от предоставяните на крайни потребители електронни съобщителни услуги.”

Предложеното задължение, според „Мобилтел“ ЕАД, ще осигури възможност за ползване на пакетни услуги от алтернативните предприятия, без да се налагат ограничения за трафика, който ще бъде генериран.

Становище на КРС

КРС не приема предложението. Поради спецификата и начина на реализиране на услугата КРС е на мнение, че на „БТК“ АД не следва да се налагат ограничения за генерирания трафик, извън заложените в договорите за битстрийм достъп профили.

„1.17. „Българска телекомуникационна компания“ АД се задължава да осигури при предоставяне на битстрийм достъп multicast функционалност на всяко от предоставяните нива на достъп .”

Дружеството счита, че с оглед на нивото на технологичния напредък, услугите които могат да бъдат предоставяни на крайни потребители посредством ползване на битстрийм достъп непрекъснато разширяват своя обхват. В този смисъл са налице множество нововъведения, чието осигуряване от техническа гледна точка изисква наличие на multicast функционалност на предоставения достъп. В това число се включват всички услуги, чието изграждане и предоставяне на крайни потребители предполагат стрийминг (от английски - „streaming”, в превод - „поточно видео”), т.е. разпространение на мултимедийно съдържание. Използването на multicast функционалност при предоставянето на мултимедийно съдържание значително би оптимизирало инвестициите за мрежови ресурси, както и за backhaul. Разпространението на такъв тип мултимедийно съдържание би осигурило възможност на алтернативните предприятия да предлагат различни пакетни услуги, в изключителна полза на крайните потребители. Такива оферти са в състояние да окажат благоприятно въздействие върху конкурентните механизми на пазара на дребно, както и върху нивото на проникване на ползването на услуги за пренос на данни в Република България.

Становище на КРС

КРС приема принципно направеното предложение. Конкретните условия за осигуряването на multicast функционалност са предмет на Типовото предложение за битстрийм достъп.

По отношение задължението за равнопоставеност

От страна на СЕК се прави предложение за добавяне на изрично задължение в раздел VI, т. 2 (стр. 9 от становището), а именно при мигриране на настоящ ADSL клиент на „БТК” АД към такъв на алтернативен оператор, мигрирането да се извършва незабавно (без забавяне), а за нови абонати - в срок, не по-дълъг от 5 работни дни. Този срок трябва при всички случаи да е по-кратък от срока за инсталиране на ADSL услугата на „БТК” АД, съгласно Общите условия за предоставяне на услугата БТК ADSL, тъй като алтернативният оператор се нуждае от няколко допълнителни работни дни, за да инсталира физически услугата на новия си абонат и да постигне същите условия (като тези на „БТК” АД) за крайни клиенти. СЕК счита, че липсата на подобно задължение за „БТК” АД създава условия за неравнопоставеност, като потребителят, пожелал ползване на услугите на алтернативен оператор, остава необосновано дълго без услуга по широколентов достъп. По този начин офертата на алтернативното предприятие губи от своята атрактивност, за сметка на конкуренцията между операторите и интересите на крайните потребители.

От страна на СЕК се разглежда и следният случай на неравнопоставеност при условията за предоставяне на битстрийм достъп:

Съгласно т. 7.2. на Общите условия за предоставяне на услугата БТК ADSL, при преместване на адреса на ползване на услугата абонат на „БТК” АД заплаща единствено инсталационна такса (цена за инженерно инсталиране). При промяна на адреса на клиент на алтернативно предприятие, обаче, съществува задължение за заплащане на всички месечни абонаменти до изтичане на минималния 6-месечен срок, цена за откриване на нов DSLAM порт и цена за техническо проучване и откриване на абонатна линия. С оглед постигане на равнопоставеност със собствените абонати на „БТК” АД, е необходимо да се предвиди, че ако клиент на алтернативно предприятие премести адреса си, за този клиент не се заплащат месечни абонаменти до изтичане на минималния 6-месечен срок и цена за откриване на нов DSLAM порт.

Становище на КРС

КРС счита, че при изготвяне на Типово предложение следва да бъдат определени конкретните условия и срокове, които дават възможност за ефективна конкуренция и които няма да препятстват процесите по реализиране на битстрийм достъп.

По отношение на задължение за прозрачност

1. От страна на СЕК се предлага в т. 3.3. от раздел VI на проекта на Решение да отпаднат думите „т. 3.1.1. и”, тъй като и след публикуване на Типово предложение е важно информацията по т. 3.1.1. да бъде публично достъпна, като тя включва цени и условия, приложими към собствени услуги на „БТК” АД и услуги, предоставяни на свързани лица –

информация, която няма да се съдържа в публикуваното Типово предложение (стр. 10 от становището).

Становище на КРС

КРС приема частично бележката. Доколкото в текста на т. 3.1.1. се съдържат и условията за предоставяне на битстрийм достъп, същите ще бъдат прозрачни чрез публикуване на Типовото предложение.

2. От страна на „Мобилтел“ ЕАД се предлага изменение на т. 3.1.4. (стр. 22 от становището), както следва:

„3.1.4. описание на предлаганите услуги за битстрийм достъп и нивата, на които се предоставя”

Съгласно становището на дружеството с оглед постигане на яснота, стабилитет и изчерпателност на окончателния акт е необходимо КРС да предвиди изрично всички нива за предоставяне на битстрийм достъп, както и да бъдат представени основните характеристики на всяко от нивата съобразно със спецификите при организиране на самия достъп. При изчерпателност на регламентираната материя, всеки участник на пазара ще има възможност самостоятелно да избере най-подходящия за нуждите му тип достъп. В противен случай ще се създадат предпоставки за предоставяне на различни условия на различните участници на пазара от страна на „БТК“ АД, както и липса на прозрачност по отношение на тези условия.

Становище на КРС

КРС не приема предложението. Задължението за посочване на нивата за достъп вече е включено в т. 3.1.5. от проекта на решение.

3. „Мобилтел“ ЕАД предлага в раздел VI, т. 3 от проекта на Решение да бъде създадена нова т. 3.1.12. (стр. 22 от становището), със следното съдържание:

„3.1.12 Планирано развитие на мрежата до 2013 г., включително планирани реконфигурации”

Предложената мярка, включена в обхвата на задължението за прозрачност, съответства на наложените в държавите – членки на ЕС и способства за по-голямата ефективност на задължението за прозрачност, като същевременно изпълнението му не би създавало затруднение или допълнителни тежести за „БТК“ АД. При налагане на подобно задължение, ще бъде осигурена предвидимост на пазара, като същевременно се улесни изграждането на дългосрочни бизнес стратегии на алтернативните предприятия. Както вече беше посочено по-горе, за алтернативните предприятия е от изключително значение да бъдат запознати с планираните от „БТК“ АД промени в мрежата, тъй като освен по отношение на качеството на предлагането на услугата, подобни промени биха могли да се отразят върху възможностите за предоставяне на услугата като цяло.

Становище на КРС

КРС не приема направеното предложение в цялост. КРС счита, че тази информация може да съдържа търговска тайна за предприятието и следва да бъде предоставена на КРС при необходимост.

4. От страна на „БТК“ АД се посочва, че задължението за прозрачност е свързано с публикуване на определена информация. Дружеството сочи, че, съгласно Общата позиция на ERG, задължението за прозрачност се прилага като подходяща мярка за решаване на потенциалните конкурентни проблеми, свързани с дискриминация при ползване на информация, тактики на забавяне, обвързване, прекомерни и неоправдани изисквания, дискриминация по отношение на качеството и стратегическо планиране на продуктовите характеристики. В този смисъл предприятието счита, че подобно задължение е достатъчна гаранция за ефективната конкуренция, като отчита и факта, че само по себе си едно задължение не е достатъчно за целите на регулирането на пазара. Предвид това, а също и вземайки под внимание връзката между специфичните задължения, „БТК“ АД споделя

становището, че задължението за прозрачност, наред с това за равнопоставеност са достатъчна гаранция за ефективната конкуренция. Като недостатък в тази част „БТК“ АД сочи, че в анализа (т. 5.4.3) е предвидено продължаване на задължението за публикуване на информация и са изброени информационните единици, които трябва да се публикуват. Записано е, също така, че ежесечно се публикува информация за „срокове за осъществяване на необвързан достъп до абонатна линия и за предоставянето на DSL услуга от „БТК“ АД на собствени абонати“. Дружеството счита, че текстът се нуждае от прецизиране, тъй като няма яснота относно конкретния начин на отчитане на тези срокове. Ако става дума за сроковете, в които се предоставят услугите, то те са публикувани в съответните Общи условия и всяка промяна се отразява в тях. Налагането за публикуване на други данни би довело до несъизмеримост на резултатите, а от там до неверни изводи (стр. 22-23 от становището).

Становище на КРС

Към настоящия момент за „БТК“ АД не е налице задължение да изработва и публикува Общи условия за ползване на DSL услуги от крайни потребители. В предложената мярка КРС е реферирала към средни срокове за предоставяне на услугите на крайните потребители. Комисията счита, че тази информация следва да се публикува и систематично при условията за битстрийм достъп с оглед прозрачност и удобство.

Задължението за изготвяне и публикуване на Типово предложение за битстрийм достъп

1. От страна на „Мобилтел“ ЕАД е направено предложение в съдържанието на Типовото предложение да бъдат включени и предлаганите от „БТК“ АД отстъпки и приложими критерии за ползване на отстъпки. Според дружеството с посоченото задължение ще бъдат създадени условия за постигане на прозрачност и предвидимост, както и ще бъде избегнато прилагане на ценови условия, които не са обективно обосновани и не съответстват на наложените ценови задължения (стр. 22 от становището).

Становище на КРС

КРС не приема забележката. В съответствие с нормативните изисквания КРС одобрява Типовото предложение и има правомощията да изисква промени в него. КРС счита, че наложеното задължение в Раздел V, т. 1.7 от Проекта на Решение гарантира предоставянето на услуги на едро при условия, които кореспондират с условията за предоставяне на съответните услуги на дребно.

2. „Мобилтел“ ЕАД предлага в т. 4 от Проекта на Решение, след посочването на минимално необходимото съдържание на Типовото предложение, да се създаде нов параграф със следното съдържание:

„Включването на други условия в Типовото предложение за битстрийм достъп до абонатна линия, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничават развитието на конкуренцията и да създават неравнопоставеност, както и да внасят неяснота при регламентиране на условията за реализиране на необвързания достъп.“

Предложението има за цел привеждане в съответствие на Проекта на решение както с приложението към него, така и с приетия с решение № 2430/19.12.2008г. проект на решение за определяне на пазарите на генериране и терминиране на повиквания в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. В цитираното решение и на стр. 119 от пазарния анализ КРС е посочила, че включването на други условия в Типовото предложение, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничава развитието на конкуренцията (стр. 23 от становището).

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

3. „Мобилтел“ ЕАД (стр. 23 от становището) предлага изменение на т. 4.7. от Раздел VI на проекта на Решение, както следва:

„4.7. качество на услугите и обслужването, включително качествени параметри на услугите, класифицирани съобразно всеки от видовете достъп, процедури за установяване и отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество”.

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение.

4. От страна на СЕК се прави предложение за отпадане на думите „когато е необходимо” в т. 4.8. от проекта на Решение и клаузата да придобие следния вид:

„4.8. типови договорни условия, включително обезщетения при неизпълнение на сроковете за предоставяне на услугите.”

СЕК подчертава, че наличието на обезщетение при неизпълнение на сроковете за предоставяне на услугите не следва да се остави на преценката на задълженото предприятие (БТК). При всички случаи на неизпълнение то трябва да бъде санкционирано, доколкото неспазването на сроковете за предоставяне на услугите би имало изключително негативен ефект върху възможността за предоставяне на конкурентни услуги (стр. 10 от становището).

Становище на КРС

КРС приема бележката, като се изменя текста на т. 4.8., като следва:

„4.8. типови договорни условия, включително, обезщетения при неизпълнение на задълженията във връзка с предоставяне на услугите.”

5. „Мобилтел” ЕАД предлага в раздел VI от проекта на Решение да се създадат нови т.т. 4.10 до 4.12, а настоящата т. 4.10 да стане т. 4.13, както следва:

„4.10. обезщетения за отклонения от качествените параметри за предоставяне на услугата;

4.11. основания за отказ, които следва да са свързани единствено с липса на достатъчен капацитет;

4.12. друга относима информация, необходима за осъществяване на услугата предоставяне битстрийм достъп на едро, както и за предоставяне на съвместно разполагане и ползване на съоръжения.”

Подробна аргументация е изложена от дружеството на систематичното ѝ място (стр. 23 от становището).

Становище на КРС

По отношение на предложението за създаване на нови точки от 4.10. до 4.12.:

По предложената нова т. 4.10. – същата се приема по принцип с редакцията на т. 4.8., посочена по-горе;

По предложената нова т. 4.11. – същата не се приема. Основанията за отказ на достъп, когато е налице наложено специфично задължения за достъп на съответен пазар, са съгласно разпоредбите на чл. 17 от Наредба № 1.

По предложената нова 4.12. – същата се приема по принцип, като се допълва т. 4.9. от проекта на решение, както следва:

„4.9. друга относима информация, с оглед осъществяване на битстрийм достъп и необходимите за неговото реализиране услуги.”

6. От страна на „БТК” АД се поддържа становище, че задължението за публикуване на типово предложение е непропорционална мярка и тя не би довела до предотвратяване на конкурентни проблеми. Това се обосновава и от обстоятелството, че предварителното одобряване на договорите за битстрийм достъп и възможността за даване на задължителни указания от страна на регулатора по отношение на цени и условия е гаранция за постигане на максимално добри условия за развитие на конкуренцията, както и за навременна оценка дали задълженията за прозрачност и равнопоставеност ще бъдат изпълнени коректно. В тази връзка, като се има предвид, че това е първият анализ на пазара на широкополентов достъп и с оглед наложените мерки за достъп, прозрачност и

равнопоставеност, дружеството счита, че на този етап не е наложително прилагането на мярката, свързана с изготвяне и публикуване на Типово предложение.

Според „БТК“ АД досегашната практика при сключване на договорите дава достатъчно основание да се счита, че липсата на типово предложение не се явява затруднение за предприятията. Нещо повече, не съществуват потенциалните конкурентни проблеми, свързани с отказ от споразумение, дискриминация при ползване на информация, тактики на забавяне и обвързване и т.н., тъй като в редица случаи, както показва практиката, именно алтернативни оператори у нас бавят, а в някои случаи и не подписват предложени споразумения или изменения на такива, свързани с редуциране на цени.

От тази гледна точка предприятието твърди, че наличието на типово предложение не дава допълнителни гаранции за постигане на подходящи условия за развитие на конкуренцията (стр. 23 от становището).

Становище на КРС

КРС не приема направената забележка. Видно от Проекта на анализа, предвид установените конкурентни проблеми на съответния пазар, за ефективното изпълнение на задължението за предоставяне на битстрийм достъп е необходимо налагане на задължение за изготвяне и публикуване на Типово предложение от предприятието със значително въздействие на пазара. Изхождайки от принципа за пропорционалност и на основание разпоредбите на чл. 167, ал.3 и чл. 175 от ЗЕС, предварителното одобряване на условията за битстрийм достъп от страна на регулатора са гаранция за постигане на подходящи условия за развитие на конкуренцията. Задължението за публикуване на Типово предложение, заедно със задълженията за прозрачност и равнопоставеност, е подходяща и пропорционална мярка за решаване на повечето от потенциалните конкурентни проблеми, свързани с отказ от споразумение, дискриминация при ползване на информация, тактики на забавяне и обвързване и т.н. Наред с това, наличието на Типово предложение ще даде възможност за предварително разглеждане на условията за осигуряване на битстрийм достъп занапред, когато за „БТК“ АД е налице техническата възможност да предоставя битстрийм достъп на нива, различни от прилаганите към момента.

Ценови ограничения на пазара на битстрийм достъп

1. „БТК“ АД счита, че задължението за ценови ограничения не следва да бъде наложено на пазарите в градовете с население с над 100 000 жители. Това се обуславя с високата степен на конкурентност в тези населени места и преди всичко наличието на добре развита инфраструктура на редица предприятия, даваща възможност за алтернативни начини на достъп до крайните потребители.

Становище на КРС

Както КРС вече е определила в Проекта на анализа, географският пазар е национален. Още повече, до момента „БТК“ АД определя еднакви цени за цялата територия на страната – както за услугите на дребно (цените на пакетите БТК ADSL), така и за услугите на едро (цените за битстрийм достъп). Задължението за ценовите ограничения се отнася за предоставяните услуги на територията на Република България.

2. СЕК счита, че кумулирането на всички срокове, предвидени в т.т. 5.3. – 5.4 на раздел VI на Решението води до неоправдано отлагане във времето на налагане на задължението за прилагане на разходоориентирани цени от „БТК“ АД. С оглед уточняване и скъсяване на сроковете, сдружението предлага:

- в т. 5.3.3. да бъде предложен конкретен срок за определяне от Комисията на форма и методология за разделно счетоводство, като за оптимален намираме срок от 1 месец след приключване на консултациите по т. 5.3.1.;
- срокът по т. 5.4.1., в който „БТК“ АД представя на Комисията проект на промени в системата за определяне на разходите след въвеждане на разделното счетоводство, да бъде намален от 6 на 3 месеца;
- в т. 5.4.2. следва да се конкретизира срок, в който „БТК“ АД определя разходоориентирани цени въз основа на система за определяне на разходите, разработена

в съответствие с Препоръката на ЕК относно регулирането на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи в рамките на ЕС. СЕК предлага този срок да бъде 3 месеца от влизане в сила на Препоръката.

Становище на КРС

По отношение на задължението за разделно счетоводство и системата за определяне на разходите следва да се подчертае, че КРС поддържа принципната си позиция при налагане на специфичното задължение за разделно счетоводство, съдържаща се в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, където по отношение на „БТК“ АД като правопреемник на „БТК Мобайл“ ЕООД.

КРС обръща внимание, че предложението в проекта на решение срок за представяне на проект на промени в системата за определяне на разходите е обвързан с разпоредбите на ЗЕС.

КРС не счита, че е подходящо да се определя към настоящия момент срок за представяне на цени, определени от „БТК“ АД въз основа на система за определяне на разходите. Следва да се отчете, че процесът по промяна на разделно счетоводство и извършване на промени в системата за разходите е обвързан с Препоръката на ЕК. В този смисъл КРС счита, че няма правна пречка подобен срок да бъде определен на по-късен етап.

3. Според БТК задължението за прилагане на Система за определяне на разходите е излишна и прекомерна мярка от гледна точка на конкурентната среда на пазара. Основният мотив на предприятието е, че на пазара в градове с над 100 000 души население БТК не е най-големият доставчик на услуги за широколентов достъп на едро, отчитайки съгласно подхода на ЕК, услугите за self supply, като пазарният му дял на пазара на дребно е средно под 20% и за периода на анализа не се очаква да надхвърли 30%, поради зрелостта на този географски пазар и обективните тенденции в ЕС.

БТК счита, че подобно задължение не е пропорционално на конкурентната ситуация на пазара. Както вече бе посочено по-горе, БТК притежава под 25% от пазара на широколентов достъп. БТК твърди, че не съществува практика подобна мярка да бъде наложена при подобен пазарен дял. От тази гледна точка, наличието на задължение за определяне на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на система за определяне на разходите е силно непропорционална мярка.

Ако се вземе предвид пазарният дял на БТК на пазара на дребно и конкурентната пазарна среда като цяло, очертава се в анализа на КРС, може да се даде еднозначно заключение, че БТК би имало единствено силен търговски интерес да оперира ефективно и да намали разходите си. Така наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени за битстрийм достъп чрез прилагане на Системата, е напълно излишна и прекомерна мярка. Ефективната конкуренция на пазара, установена от КРС дава гаранции за прозрачност и предвидимост по отношение на цените.

Според предприятието ако КРС счита, че на този пазар има предприятие с господстващо положение то не следва да бъде наложено специфично задължение по отношение на цените, като с оглед предоставяните услуги по битстрийм достъп следва **да бъдат наложени в най-тежкия случай предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или средства, прозрачност, равнопоставеност и разделно счетоводство.**

Становище на КРС

Както е посочено в т. 5.5.4.1 от Проекта на анализа, КРС счита, че прилагането на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на система за определяне на разходите е подходяща мярка, с оглед преодоляване последиците от пазарно поведение, характеризиращо се с прилагане на високи цени, които биха могли да препятстват и достъпа до инфраструктурата и предоставяне на услугите, както и поради възможността да бъдат упражнени различни форми на ценова дискриминация. Като отчита, че пазарният анализ не съдържа данни, които да водят до заключението, че в качеството си на предприятие със значително въздействие върху пазара „БТК“ АД би имало интерес да оперира ефективно и да намали разходите си, то КРС счита, че наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени за битстрийм достъп чрез прилагане на Системата, е пропорционална мярка. Евентуалната отмяна на мярката би ограничила възможностите за насърчаване на конкуренцията и би довела до липса на прозрачност и предвидимост по отношение на цените.

4. „БТК” АД счита, че съгласно препоръките на ЕС логично следва и изводът, че няма основания за налагане на задължение за разделно счетоводство, доколкото то се налага при наличие на наложени задължения за разходоориентираност и система за разпределяне на разходите. В същото време, това задължение може да бъде подложено на тест за пропорционалност, във връзка с възможността ADSL услугите да бъдат предлагани в пакет с други регулирани и нерегулирани услуги.

Становище на КРС

Видно от посоченото в Раздел VII, т. 3 от Проекта на анализа при липса на задължение за разделно счетоводство КРС би била затруднена да приеме доказателства за разходоориентираност на цените, изчислявани въз основа на Системата, както и да идентифицира ситуация на крос-субсидиране. С оглед посоченото, както и с цел да се осигури ефективното прилагане на наложеното задължение за равнопоставеност, КРС счита, че задължението за водене на разделно счетоводство, вече наложено на „БТК” АД, е пропорционална мярка.

5. „Мобилтел” ЕАД счита, че ценовият контрол, основан на „retail-minus” следва да отпадне от Проекта. Мотивът е, че посочената методология не е предвидена в ЗЕС като възможна мярка за ценови контрол. Предприятието посочва, че при определяне на задълженията за ценови ограничения при предоставяне на услуги на едро, КРС следва да прилага разпоредбата на чл. 220, ал. 2, която предвижда методите за налагане на ценови контрол, включително ценови таван, сравнителен анализ и определяне на план за поетапно намаление. Отклоненията от законодателните норми, ще изложат крайното решение на КРС на риск от отмяна поради незаконосъобразност.

Становище на КРС

КРС приема забележката и предлага изменение на мярката.

6. **„Космо България Мобайл” ЕАД счита, че използването на методологията „retail-minus” до известна степен излиза извън приложното поле на ЗЕС.** Съгласно разпоредбата на чл. 220, ал. 1 от ЗЕС, КРС може да наложи ценови ограничения и изисквания за разходоориентираност по отношение на цените за достъп и взаимно свързване на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар на едро. Същевременно в ал. 2 на цитираната разпоредба, изчерпателно са разписани методите, които КРС може да използва при налагане на ценови ограничения, а именно: ограничаване на нараването на цените на услугите до определен ценови праг (price cap); сравнителен анализ (benchmark) между определените от предприятието цени и цените за същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на ЕС, както и определяне на план за постепенно намаляване на цените (glide path) за определен период от време до достигане на предварително определено ниво. **В тази връзка поради обстоятелството, че методологията „retail-minus” не е изрично законово регламентирана в цитираната разпоредба, предлагаме да бъде обмислен вариант за изменение на специфичното задължение с някой от посочените в чл. 220, ал. 2 методи.** Същевременно би могло да се приеме, че прилагането на методологията „retail-minus” е възможно с оглед логическото и систематичното тълкуване на разпоредбите на Глава тринадесета от ЗЕС и по-конкретно връзката между разпоредбите на чл. 220, чл. 219, ал. 5 и ал. 6, както и чл. 221 от ЗЕС. „БТК” АД, съгласно проект на Решение, приет с Решение № 2307 от 20.11.2008 г. е определено за предприятие със значително въздействие върху пазари на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение (на дребно) и следователно в изпълнение на изискванията на закона следва да се задължи да не създава ценова преса. В този смисъл би могло да се приеме, че методологията „retail-minus” е подходяща мярка за постигане на целите по чл. 4 от ЗЕС. **В случай, че КРС прецени, че ще наложи „retail-minus” като вид ценово ограничение на „БТК” АД, предприятието предлага задължението следва да бъде прецизирано.** В анализа е посочено, че задължението „retail-minus” ще се прилага върху цените за месечен абонамент за битстрийм достъп до абонатната линия и еднократните цени за откриване на абонатна линия, както за съществуващите профили на услугите, така и за нови такива, при промоции и отстъпки, предлагани от „БТК” АД. Същевременно от детайлизирането на обхвата на задължението не може еднозначно да се направи извод маржът между кои цени точно е обект на това задължение.

Становище на КРС

КРС приема забележката и прецизира мярката.

7. „БТК“ АД посочва, че КРС приема, че към момента на определяне на ценовите ограничения с Решение на КРС № 1358/15.11.2007 г., регулаторът е отчел маржа от 30%, предлаган от „БТК“ АД на предприятията, осъществяващи препродажба на услугата „БТК ADSL“. За определяне на стойността на „retail minus“ за цените за битстрийм достъп КРС се е съобразила и с определения марж при предоставяне на препродажба от „БТК“ АД. Същевременно „БТК“ АД изказва твърдението, че договорите за препродажба са прекратени в края на 2007 г. В допълнение предприятието твърди, че КРС приема препродажбата за битстрийм достъп.

Становище на КРС

КРС не приема бележката. КРС не е възприела препродажбата като битстрийм достъп. В наложените ограничения на цените за битстрийм достъп, регулаторът посочва, че приема отстъпката, която „БТК“ АД предоставя при препродажба, за еквивалентна на разходите, свързани с предоставяне на услугата на дребно.

8. „Мобилтел“ ЕАД посочва, че КРС е констатирала, че не е възможно да бъде направено сравнение и между действащите цени на БТК на дребно и цените в други държави-членки, поради наличието на множество различни потребителски профили във всяка отделена страна. Според предприятието това означава, че разходите за предоставяне на ADSL достъп до Интернет на крайни потребители не са изчислени въз основа на одобрена система за определяне на разходите, което би създавало предпоставки за недостатъчна прецизност при формиране на съответната цена за услугата на едро чрез прилагане на методологията „retail-minus“. Заключение на „Мобилтел“ ЕАД е, че до одобряване на промени в системата за определяне на разходите на „БТК“ АД, няма да съществува сигурност относно ефективността на прилагането на методологията „retail-minus“ като форма на ценови контрол.

Становище на КРС

КРС не приема забележката. Създаването на условия за ефективна конкуренция е свързано с ограничаване на възможността „БТК“ АД да прилага ценова преса. Налагането на ценово ограничение, което гарантира марж между определените от „БТК“ АД цени на едро за битстрийм достъп (средномесечен разход на абонат за алтернативното предприятие) и цените на дребно за предоставяне на ADSL достъп на крайни потребители, е пропорционална мярка предвид идентифицираните потенциални конкурентни проблеми. Именно чрез определяне на цените на едро на база на цените на дребно се елиминира неефективността на предприятието със значително въздействие върху пазара, тъй като то не допуска неефективност на пазара на дребно с цел да бъде конкурентноспособно. В тази връзка КРС счита, че до доказване на разходоориентирани цени на едро налагането на ценово ограничение под формата на ограничаване нарастването на цените до предварително определен ценови праг на база на цените на дребно е най-подходящата мярка.

9. „Мобилтел“ ЕАД предлага на „БТК“ АД да бъдат наложени задължения за ценови контрол, включително разходоориентираност на ниво предоставяне на услуги на едро за всички нива на битстрийм достъп, като до изменение на Системата на „БТК“ АД следва да се наложат ценови ограничения, определени съобразно сравнителен подход с цените в държави-членки на ЕС, прилагащи разходоориентирани цени. Такова специфично задължение следва да бъде наложено отделно за всяко от нивата на достъп, които се предлагат от страна на „БТК“ АД в съответствие с Препоръката на ГЕР.

Становище на КРС

КРС определя, че задължението за ценово ограничение върху цените за битстрийм достъп ще се прилага върху цените за месечен абонамент за битстрийм достъп до абонатна линия и еднократните цени за откриване на абонатна линия, както за съществуващите профили на услугите, така и за нови такива, при промоции и отстъпки, предлагани от „БТК“ АД на крайни потребители, както е детайлизирано в Проекта на анализа.

Предвид изложеното, КРС уточнява, че задължението се отнася за всички услуги на едро, предоставяни от „БТК“ АД във връзка с реализиране на битстрийм достъп.

10. „БТК“ АД посочва, че действащите към момента договори за битстрийм достъп са изготвени с оглед осигуряване на достатъчен марж на конкурентните предприятия, като „БТК“ АД в момента осигурява 45% марж, което е по-висок от приетия за „добро начало за взаимноизгоден бизнес“ процент – 20%, както е посочено в мотивите към Решение №1358/15.11.2007 г. на КРС.

„БТК“ АД счита, че прилаганата към момента структура на цените за битстрийм достъп следва да бъде запазена и занапред, като цените да отчитат направените допълнителни инвестиции за заделяне и гарантиране на необходимия ресурс за всеки алтернативен оператор, ползващ тези услуги, като се отчита и факта, че битстрийм достъпа предполага споделено ползване на част от направените инвестиции, с цел икономия от мащаба и по-висока икономическа ефективност както за „БТК“ АД, така и за алтернативните предприятия.

Становище на КРС

КРС се е съобразила максимално с изложените от предприятието мотиви и предлага налагане на ценово ограничение за всяка от услугите като на база на цените на едро се формира средномесечен разход за абонат на алтернативното предприятие по методология, описана на систематичното ѝ място.

11. От страна на „БТК“ АД се посочва, че регулирането на цените в по-голямата част от страните-членки на ЕС, е основано на налагане на специфични задължения за разделно счетоводство, разходоориентираност на цените на едро, определяне на цените на едро на основата на цените на дребно с отчитане на разликата в разходите по предлагане на услугите (*retail-minus*) и ограничено *ex ante* използване на тестове за ценова преса.

Като резултат, има известно завишаване на предвидените предварителни инвестиционни разходи, предвид задължения за „БТК“ АД да монтира допълнителни съоръжения и да осигури разширен капацитет. Това се налага от обективното обстоятелство, че съоръженията, монтирани от „БТК“ АД са съобразени с конкретни бизнес планове за бъдещо развитие на мрежата, базирани на прогнози за потенциални абонати. При това положение, за да бъдат гарантирани еднакви възможности и удовлетворяване на искания за включване на допълнителни абонати, е задължително инвестиране в допълнителни съоръжения, устойчивостяването на които е в основата на формираните цени за специфичен достъп.

„БТК“ АД счита, че **retail minus следва да се налага само за месечната цена**, която кореспондира пряко с услугата на дребно, като следва да е определена за всеки отделен пакет при отчитане на съвпадащите разходи, а именно за пренос на данни през мрежата за данни на предприятието.

„БТК“ АД отбелязва, че еднаквото третиране на абонатите на едро и дребно предполага запазването на същия марж между крайната потребителска цена и разходите за предоставяне на услугата, поради което изчисленият процент на неприсъщите за битстрийм разходи е и процентът, който следва да се прилага като отстъпка от крайната потребителска цена без завишения.

В допълнение, според предприятието, утвърждаването само на месечна такса прави цената непрозрачна и не дава яснота какво се предлага на потребителя, както и поставя в неравнопоставено положение останалите потребители на инфраструктурни услуги на предприятието. За пример „БТК“ АД посочва, че, при предоставянето на MAN достъп в ценовата листа са предвидени отделни ценови елементи на услугата за всеки от компонентите, които потребителят ползва – VLAN, MAN порт. Към това всеки потребител дължи и всички инвестиционни разходи за изграждане на свързаността до мрежата на „БТК“ АД, в случаите, където такава не съществува.

Становище на КРС

КРС не приема аргументите за прилагане на ценово ограничение само за една от услугите. Предвид посочените потенциални конкурентни проблеми КРС счита, че ценово ограничение следва да се прилага за всяка от услугите като на база на цените на едро се формира средномесечен разход за абонат на алтернативното предприятие по методология, описана на систематичното ѝ място.

12. СЕК счита, че предложеният от КРС марж в размер на 48%, както и цените за битстрийм достъп, предложени на стр. 126 от Приложението, са неудовлетворителни и не създават конкурентни условия на пазара на домашни ADSL пакети, които да позволяват навлизане на алтернативни оператори. Не е ясна методологията, по която са получени цените на стр. 126, нито точния начин на изчисление на маржа от 48%.

Предложените цени са по-високи от последните оферти, направени от „БТК“ АД. Считаме, че всички цени за битстрийм достъп трябва да бъдат съществено намалени. В частност, - трябва да се намалят цените за еднократно откриване на DSLAM порт от сегашните 116 лв. на 100 лв. без ДДС и за техническо проучване и откриване на абонатна линия от 18 на 10 лв. без ДДС.

Трябва да отпадне изцяло и цената за прекратяване на услугата за абонатна линия. Подобна цена на едро е дискриминационна, доколкото не съществува еквивалентна цена на дребно за абонатите на „БТК“ АД. По този начин се нарушава задължението за равнопоставеност, съгласно което „БТК“ АД трябва да предоставя услугите на едро по битстрийм достъп при същите ценови и неценови условия като тези при предоставяне на собствени услуги.

СЕК посочва, че трябва да се обърне особено внимание за цените на месечния абонамент до профили, използвани за предоставяне на услуги на дребно на домашни абонати (ADSL 6144-A и ADSL 12288-A с коефициент на споделяне 1:50). При предложените цени от 5,75 и 9,05 лв. без ДДС е невъзможно да бъде направена оферта от алтернативен оператор, която да се конкурира с офертите на дребно на „БТК“ АД за ADSL пакети от 20 и 25 лв. с включен ДДС. Доказателство за това е липсата на предлагане на ADSL услуги на домашни абонати от алтернативни оператори при ползване на битстрийм достъп близо година след сключване на първите договори за битстрийм достъп с БТК. СЕК счита, че за да бъдат в състояние конкурентни предприятия да навлязат в сегмента с домашни абонати е нужно цените на едро да бъдат намалени над 2 пъти – до 2 лв. и 4 лв. без ДДС, съответно за профили ADSL 6144-A и ADSL 12288-A.

Становище на КРС

КРС не приема аргументите на СЕК. Предвид резултатите от анализа и идентифицираните потенциални конкурентни проблеми КРС счита, че чрез определеното ценово ограничение се създават условия за ефективна конкуренция. Както беше отбелязано по-горе, чрез определяне на цените на едро на база на цените на дребно се елиминира неефективността на предприятието със значително въздействие върху пазара, като се гарантира марж за алтернативните предприятия. Маржът се гарантира за всяка от услугите, предоставяни от „БТК“ АД, тъй като се определя за всяка от цените на дребно. Определеният марж, необходим за формиране на прага, до който могат да нарастват цените на едро, се прилага към цените на дребно и се формира средномесечен разход за абонат на алтернативното предприятие по методология, описана на систематичното й място, въз основа на цените на едро за битстрийм достъп.

Предвид въвеждането на изменение в предложената мярка за ценово ограничение и с оглед приетите бележки на предприятията, КРС ревизира подхода при определяне на маржа, необходим за формиране на прага, до който могат да нарастват цените на едро. Като се съобразява с условията за предоставяне на услугите на едро и на дребно, КРС променя подхода при избор на услугата на дребно. КРС посочва, че от месец ноември 2008 г. услугата „прекратяване на услугата за абонатна линия“ е заличена от ценовата листа за битстрийм достъп, съответно и в договорите с алтернативните предприятия.

По отношение на месечния абонамент за достъп до абонатната линия (според профила на крайния клиентски трафик) КРС определя като подходяща мярка ценово ограничение, за определянето на което се отчитат поотделно месечните и еднократните цени, както е посочено по-долу.

13. „Космо България Мобайл“ ЕАД счита, че формирането на марж в размер на 30 % би бил предпоставка за развитието на разумен бизнес от страна на алтернативното предприятие, но само при условие, че са отчетени всички допълнителни разходи, произтичащи от специфични особености в техническата реализация на модела. На мнение сме, че при действащите цени¹⁵ на БТК за предоставяне на битстрийм достъп не би било възможно формирането на марж с размер на 30 %.

¹⁵ През декември 2008 БТК предложи изменения в договора за битстрийм достъп, съгласно които се намалява цената за проучване и откриване на абонатната линия от 18 лв. на 10 лв., както цената за еднократно активиране DSLAM порт от 116 лв. на 100 лв.

Предприятието посочва, че регламентиране на цената на пренос на трафик от съответния локален MAN до който и да е център на БТК не се съдържа в Анализа. Това обстоятелство допълнително утежнява финансовите параметри за предоставяне на услуга на дребно. В този смисъл считаме, че регламентирането на тази цена следва да бъде отразено в Анализа и съответно в Проекта на Решение с оглед постигането на целите по чл. 4 от ЗЕС.

„Космо България Мобайл“ ЕАД счита, че определеният съгласно направените по-горе изчисления марж, следва да бъде коригиран съответно с размера на всички онези разходи за алтернативно предприятие, които съпътстват предоставянето на всяка една услуга, базираща се на мрежата на предприятие със значително въздействие върху пазара. Предприятието предлага КРС да ревизира размера на маржа между цените на едро и цените на дребно за предоставяне на битстрийм достъп, в случай че бъде приложена методологията „retail minus“ или да бъдат наложени адекватни ценови ограничения на цените на едро, които да създадат предпоставки за развитието на разумен бизнес от страна на алтернативно предприятие.

Становище на КРС

Както е посочено по-горе, предвид приетите бележки на предприятията в рамките на общественото обсъждане, КРС прецизира предложената мярка за ценово ограничение при определяне на маржа, необходим за формиране на прага, до който могат да нарастват цените на едро. Определеният марж, необходим за формиране на прага, до който могат да нарастват цените на едро, се прилага към цените на дребно и се формира средномесечен разход за абонат на алтернативното предприятие по методология, описана на систематичното ѝ място, въз основа на цените на едро за битстрийм достъп.

14. „Мобилтел“ ЕАД предлага до определяне на разходоориентирани цени въз основа на изменената система за определяне на разходите, „БТК“ АД да прилага цени за предоставяне на услугата битстрийм достъп на всяко от нивата, на които се предоставя, определени на основата на сравнителен анализ на цените на същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на ЕС, прилагащи разходоориентирани цени към момента на налагане на задължението

Становище на КРС

КРС е на мнение, че не е приложимо използването на сравнение на цените на цитираните услуги, поради различията при реализиране на услугите. Доказването на сходство на условията при предоставяне на цитираните услуги не е оправдано от практическа гледна точка, тъй като в този случай би означавало да е налице подробно описание за всеки от начините на реализиране на услугата от „БТК“ АД. Изчерпателно описание на тези случаи, обаче, не е възможно. В тази връзка и както е посочено в Проекта на анализа, КРС, отчитайки липсата на реални данни от предоставянето на битстрийм достъп поради старта на предлагането през текущата година и динамиката на пазара, предлага размерът на ограничението, определен в Проекта, да бъде преразгледан след промяна на условията за реализиране на битстрийм достъпа от страна на „БТК“ АД.

Е. Становище на Комисията за защита на конкуренцията

КЗК счита, че нейната намеса в процедурата по съгласуване на изготвените от КРС пазарни анализи следва да бъде съсредоточена в тази част от работата на секторния регулатор, която изисква съобразяване с принципите на правото на конкуренцията. В тази връзка е посочено, че относно правилното прилагане на принципите на правото на конкуренцията е консултирана с КЗК тази част от дейността на секторния регулатор, която е свързана с (1) определяне, (2) анализиране и (3) оценяване на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи или услуги относно наличието на ефективна конкуренция. В тази част от своята дейност КРС следва да прилага както специалните актове на общностното право, така и Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката).

По отношение на налагането, продължаването, промяната или отмяната на специфични задължения на предприятията, КЗК застъпва позицията, че секторният регулатор действа в условията на оперативна самостоятелност, тъй като приложимото право му дава възможност на преценка дали, кога и как да действа.

В становището на конкурентното ведомство са изложени аргументи относно значението и съотношението на ex-post и ex-ante регулацията в сектора като се застъпва тезата за нарастващото значение на правото за защита на конкуренцията, но като краен извод КЗК е на мнение, че чрез прилагането на ex-ante регулиране секторният регулатор би могъл да се справи по-ефективно с премахването на съществуващите бариери пред свободната конкуренция в сектора на електронните съобщения и да даде възможност за нейното развитие и стимулиране.

По отношение конкретно предложените за съгласуване проекти на решения КЗК констатира, че КРС е определила пазарите, подлежащи на ex-ante регулиране, в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията. Посочено е също, че в съответствие с Препоръката на ЕК за съответните пазари и Насоките на ЕК за пазарните анализи, КРС е извършила анализ на всички правни критерии за определяне на съответните продуктови пазари, съгласно чл. 152, ал. 4 от ЗЕС. Изрично се посочва, че секторният регулатор е приложил точно и критериите за дефиниране на съответния географски пазар, съгласно чл. 14 от Методиката.

КЗК споделя направения от КРС извод, че пазарът на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително пълен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение на практика обхваща пазара на предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, а пазарът на предоставяне на широколентов достъп на едро на практика се ограничава до пазара на предоставяне на битстрийм достъп. Подкрепени са и останалите изводи на КРС относно определянето на съответния продуктов пазар. В становището на КЗК изрично е посочено, че ведомството подкрепя дефинирането на съответния географски пазар на едро на необвързан достъп до абонатната линия и съответния географски пазар на едро на широколентов достъп като национални (в рамките на територията на Република България) по своя обхват. Общият регулатор споделя също така позицията, че, тъй като „БТК“ АД е единственото предприятие, което предоставя двата вида достъп, то може да се приеме, че притежава 100% пазарен дял. Изрично е посочено, че правилно КРС констатира, че в рамките на разглеждания период наличието на алтернативни мрежи (кабелни мрежи за пренос на данни) не води до съществено развитие на конкуренцията при осигуряване на широколентов достъп на дребно, предвид териториалните ограничения на тези мрежи.

КЗК посочва също, че на така определените пазари „БТК“ АД следва да се определи като предприятие със значително въздействие, тъй като пазарният дял на историческото предприятие е 100 %, а алтернативните предприятия имат ограничено влияние на пазара, тъй като са изправени пред високи и непреходни бариери за навлизане и разширяване на разглеждания пазар.

КЗК счита, че необходимостта от ex-ante регулиране произтича от обстоятелството, че дублирането на мрежата на „БТК“ АД представлява висока бариера за навлизане на пазара, тъй като би изисквало високи разходи, което, от своя страна, създава предпоставки за потенциално антиконкурентно поведение от страна на историческия оператор, насочено към изтласкване на конкуренцията и затваряне на свързаните пазари на дребно. Предвид обстоятелството, че липсват обективни предпоставки, които в краткосрочен аспект биха обусловили съществени промени на конкурентните условия на пазара, КЗК споделя извода на КРС, че е необходимо да бъдат наложени или да бъде продължено действието на вече наложените на „БТК“ АД специфични задължения.

КЗК обръща специално внимание на частта в анализа, в която КРС е разгледала налагащата се все по-силно тенденция за обвързано предлагане на продукти и/или услуги. Общият регулатор потвърждава, че констатацията на КРС, че предоставянето на такива услуги не представлява неправомерно действие само по себе си е в съответствие с правото на конкуренцията. Посочва се, че необходимост от регулаторна намеса би възникнала единствено, ако предприятието, което предоставя пакетни и/или свързани услуги, ги използва за ограничаване на ефективната конкуренция на един или няколко пазара. Специално внимание е обърнато на факта, че една от промоциите на „БТК“ АД, посочени от КРС като пример е била предмет на производство пред КЗК, която се е произнесла с решение, че предвид общия обем на разглеждания пазар, потребителите, възползвали се от промоцията през месец август и месец септември, представляват незначителна част от него и ограничаването на достъпа на конкурентите до тях не е от естество да доведе до изключващи ефекти на пазара, нито до намаляване пазарните им позиции, още повече, че те са с много по-големи пазарни дялове от ответното предприятие на пазара на мобилна гласова услуга.

Във връзка с горното КЗК изтъква, че всеки отделен случай на обвързано предлагане на продукти и/или услуги трябва да бъде проучен детайлно преди да се направи заключение

за наличието или липсата на „затваряне на пазара“, което би имало изключващ за конкурентите ефект. В тази връзка КЗК счита, че изводът направен от КРС на стр. 41, че „в резултат на споменатите промоции значително се увеличава потреблението и приходите от терминиране в мобилната мрежа на „БТК“ АД“ е неясен, недостатъчно обоснован и неподкрепен с конкретен анализ и данни за потреблението и приходите от терминиране в мобилната мрежа на „БТК“ АД. Според общия регулатор не е обосновано, че „тези случаи са пример на хоризонтално крос субсидиране на мобилната дейност чрез обвързване в пакет на различни гласови услуги и достъп до Интернет“, като „последното от своя страна би довело до „затваряне на пазара“. Обвързаното предлагане на продукти и/или услуги може да има двояко значение. Ако обвързаната услуга не се предлага самостоятелно, то обвързването би довело до изключване на конкурентите от пазара на обвързващата услуга. От друга страна, е възможно част от потребителите да не желаят да заплащат по-високата цена на пакет от услуги, ако им е необходима само непредлаганата самостоятелно услуга. Това би довело до отлив на клиенти от обвързаната услуга в полза на конкурентите, които я представят самостоятелно за крайни клиенти. Посочено е, че е необходим по-задълбочен анализ, подкрепен с конкретни данни и доказателства, за да може да се стигне обосновано до констатацията, „че при липса на регулиране са налице реални условия за ограничаване на конкуренцията от страна на историческото предприятие чрез предоставянето на свързани и/или пакетни услуги“.

Становище на КРС

КРС обръща внимание, че в нейните правомощия е да осъществява ех-ante регулация в случаите, когато се установи, че съществува потенциална вероятност конкуренцията да бъде увредена чрез дадени антиконкурентни действия от страна на определено предприятие. Ролята на КРС е да предвиди по какъв начин би могла да бъде нарушена или ограничена конкуренцията и да създаде предпоставки, които да пречат в максимална степен такова ограничаване или нарушаване на конкуренцията. Дали дадено поведение, в конкретния случай предлагане на услуги в пакет, действително представлява антиконкурентно поведение следва да бъде преценявано от КЗК в качеството ѝ на орган за защита на конкуренцията, който е оправомощен да осъществява ех-post регулация при вече извършени действия. КРС по никакъв начин не оспорва направените от КЗК заключения в цитираното решение на конкурентното ведомство. Цитирането на промоции на „БТК“ АД е направено от КРС, за да се демонстрира, че дружеството има такава практика. КРС поддържа виждането си, че предлагането на услуги в пакет би могло да има антиконкурентни ефекти и следователно е необходимо да бъдат предприети съответните ех-ante действия от регулатора. КРС се съгласява с посоченото от КЗК, че всеки конкретен случай на обвързано предлагане на продукти и/или услуги трябва да бъде проучен детайлно преди да се направи заключение за наличието или липсата на „затваряне на пазара“, което би имало изключващ за конкурентите ефект. Такова детайлно проучване следва да бъде направено от КЗК в случаите на евентуално образувана преписка пред ведомството за нарушаване на конкуренцията.

КРС се съгласява, че категорични заключения за ефекта на дадена промоция не следва да се правят без детайлно проучване, като счита, че за целите на пазарния анализ такива категорични заключения не са и необходими. Отчитайки бележките на КЗК, както и депозираните становища, касаещи обвързаното предлагане на услуги, КРС променя текстовете в анализа, засягащи този въпрос. В преработените текстове от анализа КРС се въздържа от категорични изводи за ефектите на отделни промоции върху конкуренцията.

Като цяло, КЗК е на мнение, че КРС е определила пазарите, подлежащи на ех-ante регулиране, в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията. Общият регулатор счита, че предвидените от КРС секторни регулаторни мерки, съответстват на наложените в държавите – членки на ЕС и според ЕК са средството, което най-резултатно би могло да установи ефективна конкуренция на съответния пазар и да преустанови наблюдаваното увреждане на интересите на потребителите.